

Handelshögskolan
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

Problemområden inom dagens redovisning för onoterade K2-bolag

Magisteruppsats i företagsekonomi
Externredovisning
Vårterminen år 2006

Handledare: Jan Marton
Anna-Karin Pettersson

Författare: Marcus Palmqvist, 79
Magnus Pettersson, 78
Pierre Wiman, 80

Förord

Vi vill härmed ta tillfället i akt att tacka de personer som har ställt upp med sin tid för att hjälpa oss med utformningen vår uppsats. I första hand våra handledare Jan Marton och Anna-Karin Pettersson som har stått för vägledning och konsultation. Dessutom vill vi tacka samtliga respondenter i de sju revisionsbyråer som deltagit i vår undersökning. De utgör stommen i uppsatsen och utan dem hade den inte varit möjlig att genomföra. Slutligen vill vi tacka alla nära och kära som har bistått med korrekturläsning.

Göteborg, juni 2006

Marcus Palmqvist

Magnus Petterson

Pierre Wiman

Sammanfattning

Magisteruppsats, vårterminen år 2006. Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, företagsekonomiska institutionen, avdelningen för externredovisning.

Titel: Problemområden inom dagens redovisning för onoterade K2- bolag

Handledare: Jan Marton och Anna-Karin Pettersson

Författare: Marcus Palmqvist, Magnus Pettersson och Pierre Wiman

Bakgrund och problemdiskussion: I takt med en ökad harmonisering inom EU har IFRS införts som en enhetlig redovisningsstandard för alla noterade bolag inom unionen. Onoterade bolag tillämpar nationella regler som gäller i respektive medlemsland.

I Sverige har det under de senaste åren vuxit fram en kritik gällande regelverket för de *onoterade* bolagen. Kritiken gäller framförallt att nuvarande regelverket är för stort och svårtillämpat för de *onoterade* bolagen, vilket leder till att den finansiella informationen som lämnas till bolagens intressenter i vissa fall kan anses vara bristfällig. BFN har ändrat inriktning på sin normgivning, och ska arbeta fram ett samlat regelverk för fyra kategorier av bolag. Frågan är vilka som är de bakomliggande faktorerna till att redovisningen har blivit såpass komplicerad för små och medelstora onoterade bolag.

Problemformulering: Studien ämnar undersöka vilka huvudsakliga problemområden anser revisorerna finns inom dagens redovisning för de onoterade bolag som kommer att klassificeras som K2-bolag. Vi avser även att studera vad det är som medför att dessa områden är problematiska och/eller resurskrävande samt om dagens normgivningsförarbete omfattar desamma.

Avgränsningar: I arbetet med att insamla empiri har vissa avgränsningar gjorts. Studien behandlar enbart ett fåtal problemområden inom dagens redovisning för onoterade K2- bolag. Områden som rör enbart beskattning undantas. Författarna avgränsar sig till ett revisorsperspektiv.

Metod: En kvalitativ ansats har använts och sju intervjuer har genomförts. I arbetet med att utföra intervjuer har en delvis strukturerad intervjuguide utformats.

Slutsatser: Författarna har funnit fem huvudsakliga problemområden inom dagens redovisning för onoterade K2- bolag. Författarna anser att bolagen bör föra ett kostnad/nytta resonemang kring framtagandet av redovisningen. De problemområden som författarna funnit är *regelverkets komplexitet, varulager, pågående arbete, interimsposter* och *avskrivningar*. Dagens normgivningsförarbeten kommer att medföra förenklingar för K2- bolagen om utkastet antas i sin nuvarande form.

Diskussion och fortsatt forskning: De fem områden som belyses i uppsatsen är identifierade utifrån vad sju revisorer ansåg problematiska, vilket innebär att det inte går att generalisera att alla revisorer uppfattar dessa som problemområden. Författarna anser att ytterligare forskning kring uppsatsens fem problemområden kommer att behövas göras efter det att det nya regelverket för K2- bolag har antagits. En utökad studie kring kostnad/nytta anser författarna vore intressant.

Förkortningar

BFL	Bokföringslagen
BFN	Bokföringsnämnden
BFNAR	Bokföringsnämndens allmänna råd
FI	Finansinspektionen
IAS	International accounting standards
IL	Inkomstskattelagen
IFRS	International financing reporting standards
RR	Redovisningsrådets rekommendationer
ÅRL	Årsredovisningslagen

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	BAKGRUND, PROBLEM OCH SYFTE	1
1.1	BAKGRUND	1
1.2	PROBLEMDISKUSSION	2
1.3	PROBLEMFÖRMULERING	4
1.4	SYFTE	4
1.5	AVGRÄNSNING.....	4
1.6	UPPSATSENS FORTSATTA DISPOSITION	5
2	METOD	6
2.1	TILLVÄGAGÅNGSSÄTT	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
2.2	UNDERSÖKNINGSMETOD	7
2.3	DATAINSAMLINGSMETOD	7
2.3.1	<i>Litteraturstudie</i>	7
2.3.2	<i>Intervjuer</i>	8
2.4	URVAL AV RESPONDENTER	8
2.5	INTERVJUSTRUKTUR	9
2.6	EMPIRISKT URVAL.....	10
2.7	ANALYSMODELL	10
2.8	KÄLLKRITIK.....	11
2.8.1	<i>Validitet</i>	11
2.8.2	<i>Reliabilitet</i>	12
3	REFERENSRAM	13
3.1	REDOVISNINGENS REGLERING - INTERNATIONELLT	13
3.2	FÖRENKLINGSARBETEN - INTERNATIONELLT	13
3.3	REDOVISNINGENS REGLERING - NATIONELLT	14
3.4	FÖRENKLINGSARBETEN - NATIONELLT	14
3.4.1	<i>Utredning, redovisning/beskattnig</i>	15
3.4.2	<i>Klassificering, K1-K4- bolag</i>	15
3.4.3	<i>BFN: s utkast för allmänt råd för K2- bolag</i>	16
3.5	KOSTNAD VS NYTTA MED REDOVISNINGEN	16
3.5.1	<i>Storlek på bolag</i>	17
3.5.2	<i>Nationellt</i>	17
3.5.3	<i>Intressenter</i>	18
3.6	EMPIRISKA PROBLEMOMRÅDEN	20
3.6.1	<i>Regelverkets komplexitet</i>	20
3.6.2	<i>Varulager</i>	21
3.6.3	<i>Pågående arbete</i>	22
3.6.4	<i>Interimsposter</i>	24
3.6.5	<i>Avskrivningar</i>	25
4	EMPIRI	27
4.1	REGELVERKETETS KOMPLEXITET.....	28
4.2	VARULAGER	29
4.3	PÅGÅENDE ARBETE.....	31
4.4	INTERIMSPOSTER	32
4.5	AVSKRIVNINGAR.....	32
5	ANALYS	34
5.1	REGELVERKETETS KOMPLEXITET.....	34
5.2	VARULAGER	36

5.3	PÅGÅENDE ARBETE.....	38
5.4	INTERIMSPOSTER	40
5.5	AVSKRIVNINGAR.....	42
6	SLUTSATSER OCH EGNA REFLEKTIONER.....	44
6.1	PROBLEMMRÅDEN INOM DAGENS REDOVISNING FÖR K2- BOLAG	44
6.2	DAGENS NORMGIVNINGSFÖRARBETEN OCH DESS FÖRSLAG	46
6.3	FÖRSLAG TILL VIDARE FORSKNING	47
	KÄLLFÖRTECKNING	48

Figurförteckning

Figur 1.....	5
Figur 2.....	27

Bilageförteckning

Bilaga 1 Intervjusvar.....	52
Bilaga 2 Intervjuguide.....	54

1 Bakgrund, problem och syfte

I uppsatsens inledande kapitel presenteras först bakgrunden till det ämne som kommer att avhandlas. Därefter fortsätter kapitlet med avsnitten problemdiskussion, syfte och avgränsning för uppsatsen. Kapitlet avslutas med en disposition över uppsatsen och dess vidare upplägg.

1.1 Bakgrund

Under de senaste decennierna har utvecklingen mot en harmoniserad europeisk gemenskap blivit alltmer påtaglig. För att EU skall förverkliga sin målsättning om en väl fungerande inre (kapital) marknad, krävs att de *noterade* bolagen inom EU tillämpar en enda gemensam uppsättning av redovisningsstandarder, IFRS. Tillämpningen av IFRS regleringen infördes 1 januari, år 2005, och innebär att noterade bolag på koncernnivå nu skall följa IFRS regelverket. Redovisningens reglering har i och med införandet av IFRS och den internationella kopplingen detta medfört, fått en tydligare uppdelning mellan bolag som följer den internationella regleringen respektive bolag som följer den nationella regleringen. IAS/IFRS regelverket riktar sig främst till noterade och större bolag, och dess tillämplighet för mindre bolag har ifrågasatts. Internationellt benämns dessa bolag ”Small and Medium-sized Entities”, ofta förkortat SME (Evans and di Pietro, 2005). Nyttan med en tillämning av IAS/IFRS-reglerna för mindre bolag anses inte på långa vägar överväga kostnaderna för att implementera och utföra en sådan redovisning. Dessutom finns ett begränsat behov av en internationell jämförbarhet mellan bolag i denna bolagskategori (Haller, 2003).

Regleringen för onoterade bolag i Sverige utgörs idag framförallt av BFL och ÅRL. I Sverige återfinns även en tydlig koppling mellan dessa regler och regleringen gällande beskattning av bolag i IL. I BFL återfinns regler om bland annat den löpande bokföringen och arkivering, medan ÅRL innehåller regler om bland annat bokslut, värderingsprinciper och vilka tilläggsupplysningar som skall lämnas. Dessa bägge lagar har karaktären av ramlagar, och kräver därför i flera fall ytterligare vägledning. I första hand skall denna vägledning sökas i förarbetena till lagarna och på så sätt kan ytterligare information erhållas angående hur lagstiftarna resonerat då lagarna stiftas, samt hur de är tänkta att tillämpas. I många fall saknas dock en fullständig vägledning i förarbetena och det krävs därför ytterligare utfyllande tolkning. En sådan utfyllande tolkning görs idag framförallt av BFN (som är en myndighet), och då företrädesvis genom dess utgivande av allmänna råd, benämnt BFNAR. Utöver BFN finns även FAR, RR, FI samt Skatteverket, som genomför en utfyllande tolkning och lämnar vägledning för hur lagstiftningen är tänkt att tillämpas (Nytt från revisorn, 12/2005).

BFN har valt att inte anpassa sina allmänna råd efter det internationella regelverket, IFRS. BFN har istället som mål att bygga ett nationellt regelsystem som präglas av enhetlighet, systemtänkande, stabilitet, begränsat omfång och traditionella redovisningsprinciper. I februari 2004 beslöt sig BFN för att påbörja ovanstående ändring av sin normgivning. Syftet var att arbeta fram ett samlat regelverk som tillsammans med reglerna för de noterade bolagen skulle avse fyra kategorier av bolag, benämnda K1, K2, K3, och K4. Detta innebär en indelning av bolagen efter storlek, där K1 utgörs av de minsta bolagen och K4 av de största bolagen. Ett bakomliggande syfte med kategoriseringen är att förenkla redovisningen och beskattningen för mindre och medelstora bolag, vilka främst utgörs av de bolag som ingår i kategorin K2. För att förenkla ovanstående har ett projekt initierats och en arbetsgrupp tillsatts, bestående av representanter från både BFN och Skatteverket. Arbetsgruppen har tagit fram en principskiss till ett allmänt råd samt förslag till ändringar i ÅRL och IL för att försöka uppnå en förenkling. En principskiss för detta överlämnades till BFN i april 2005 (BFN remiss Dnr28/04).

Som en bakgrund till detta förändringsarbete har regeringen lämnat en proposition till riksdagen angående förenklingsregler inom redovisningsområdet. I propositionen lämnas bland annat förslag om att reglerna för mindre bolag skall bli enklare, samt att komplicerade bestämmelser blir tillämpliga endast på större bolag. De gränsvärden som förekommer inom redovisnings- och revisionslagstiftningen föreslås bli färre och få en annan utformning. En anpassning sker vid detta till EG-rätten (prop., 2005/06:116).

Parallellt med BFN:s arbete beslutade regeringen i oktober 2004 att utreda sambandet mellan redovisning och beskattning, delvis som en följd av den internationella regleringen som var i antågande. Utredning beräknas vara klar den 30 juli 2007. Detta innebär att de föreslagna lagändringarna från arbetsgruppens sida inte kommer att genomföras förrän efter detta datum, vilket gör att BFN måste avvakta utredningens betänkande för att kunna gå vidare med arbetsgruppens principskiss. BFN har istället tagit fram ett allmänt råd som medför ändringar för mindre aktiebolag, fast *inom* nuvarande lagstiftning. Rådet har som syfte att samla nu gällande regler i ett råd, komplettera de områden som saknar reglering idag samt att förenkla språket och presentera reglerna på ett pedagogiskt sätt. Rådet är ute på remiss nu under första halvan av 2006 och förväntas träda i kraft 1 januari, 2007. Således kommer de närmaste åren troligen innebära genomgripande förändringar av redovisningen och beskattningen, därför är ämnet både relevant och aktuellt att fördjupa sig närmare inom (BFN remiss Dnr28/04).

1.2 Problemdiskussion

Det har på senare år vuxit fram en kritik gällande regelverket för de *onoterade* bolagen. Kritiken gäller framförallt att nuvarande regelverket är för stort och svårtillämpat för de *onoterade* bolagen, vilket leder till att den finansiella informationen som lämnas till bolagens intressenter i vissa fall kan anses vara bristfällig.

Redovisningens regelverk har, i takt med den regelproduktion som skett, blivit omfattande och svårt att tillämpa för små och medelstora bolag. Antalet sidor med regler som dessa bolag numera ska följa kan snarare avrundas till tusental, än hundratal och enligt BFN syns inga tecken på en avmattning i regelproduktionen. BFN:s kanslichef, Anders Bengtsson, anser att detta problem är tudelat, där det första problemet är att regelverket är för stort för att det ska vara lämpligt för nämnda bolag. Det andra, och mer oroväckande problemet, är att bolagen i betydande utsträckning kan välja vilka redovisningsprinciper de har för avsikt att följa. För att det ska fungera krävs att bolaget lämnar utförliga upplysningar om hur dessa val påverkar bolagets resultat och ställning. Dock är denna del idag eftersatt i bolagens årsredovisningar. Dessutom kräver en redovisning av nämnda karaktär att dess adressater är väl insatta i redovisningens reglering och uppbyggnad, så kan inte heller anses vara fallet idag (Balans, 6-7/2004).

Följden har blivit att de onoterade bolagen fått allt svårare att följa gällande regler på ett tillfredställande vis och röster har höjts för att omfattande omarbetningar och förenklingar krävs. Utredningar och genomgångar av befintliga regelverk för onoterade bolag har på senare tid tillsatts, och förväntas presenteras inom en överskådlig framtid. Vilka förändringar kommer dessa utredningar att föreslå och föranleda? Nämnda utveckling utgör embryot till uppsatsens vidare problemdiskussion.

Frågan är vilka som är de bakomliggande faktorerna till att redovisningen har blivit såpass komplicerad för små och medelstora bolag. Meningen kan inte rimligen vara att dessa bolag ska uppfatta redovisningen som alltför krånglig och svår att efterleva. Anledningen till att regelverket ändå blivit så pass omfattande och komplicerat kan ses utifrån två sidor. För det första kan områdena som regleras vara så pass komplicerade att en omfattande regleringen faktiskt krävs, å andra sidan kanske inte reglerna alls är speciellt svåra. Reglerna uppfattas som svåra beroende på användarnas bristande kunskaper och insikter inom redovisning. Dock innefattar IFRS-regelverket i flera avseenden både fler regler och mer komplicerade sådana. Trots denna komplexitet har ett samlat IFRS-regelverk inte upplevt en liknande problematik som de onoterade bolagen i Sverige ger uttryck för.

Små och medelstora bolag har oftast två huvudsakliga intressenter i form av stat och långivare, vilket gör att det kan ifrågasättas om bolagen verkligen ska lägga ner så mycket tid och resurser på att ta fram redovisningen. Nyttan med redovisningen måste i detta avseende rimligen ställas mot kostnaden för att ta fram densamma. Det är ändå av viktigt att bolagen visar en verklig bild av sin ställning och sitt resultat. Det är uppenbart att även lagstiftarna och normgivarna insett att regelverket har blivit för stort och komplicerat i och med att arbetet har startat med att ta fram förenklingsregler för de onoterade bolagen. Men vilka problemområden är det främst som upplevs som problematiska och/eller resurskrävande? Kan en sådan problematik lösas genom att förenklingsregler framtas, samt inom vilka områden behöver kompletteringar göras? Vissa paralleller med IFRS-regelverket kan göras, då denna reglering inte kritiserats nämnvärt i detta avseende. En liknande samling och harmoniseringen av regelverket som skett inom IFRS skulle kunna ha samma effekt för de onoterade bolagen.

Författarnas inställning är att det både är intressant och relevant att studera vilken problematik som finns inom dagens regelverk för onoterade bolag, samt att studera var denna problematik kan tänkas återfinnas. Förhoppning är att de som dagligen ställs inför nämnda problematik skall kunna klä den i mer precisa ordalag.

1.3 Problemformulering

Ovanstående problemdiskussion syftar till att placera uppsatsens problem i ett vidare sammanhang. Uppsatsens problem kan sedan sammanfattas i följande frågeställning;

- *Vilka huvudsakliga problemområden anser revisorerna finns inom dagens redovisning för de onoterade bolag som kommer att klassificeras som K2-bolag?*

Som en naturlig följd till denna frågeställning har följande underfrågor formulerats;

- *Vad är det som medför att dessa områden är just problemområden och/eller resurskrävande områden?*
- *Omfattar dagens normgivningsförarbete dessa områden, och vilka förslag till förändringar ges i så fall?*

1.4 Syfte

”Är att identifiera ett antal områden inom dagens redovisning för onoterade bolag, som revisorer upplever särskilt problematiska och/eller resurskrävande. Syftet är också att se om de utredningar och regelförändring som nu utarbetas behandlar och ger förslag till förenklingar och/eller lösningar på dessa problemområden.”

1.5 Avgränsning

Författarna avgränsar sig till att enbart behandla regleringen för bolag som inbegrips i kategorin K2-bolag. Därmed lägger författarna ingen vikt vid huruvida identifierade problemområden även skulle kunna tänkas gälla för bolag inom kategorierna K1, K3 respektive K4. Vidare avgränsas uppsatsen till att behandla de områden som de av oss utvalda revisorerna presenterar. Uppsatsen avgränsas också till att endast behandla ett fåtal av de problemområden som finns inom dagens redovisning för onoterade bolag, således görs ingen ambition att täcka in samtliga problemområden. Gällande problemområdet redovisning och beskattning, så avgränsar författarna sig till att enbart behandla de delar som berör både beskattning och redovisning. Samt inbegrips i de identifierade problemområdena. Därmed undantas områden som enbart rör beskattning. Uppsatsen avgränsas även utifrån ett revisorsperspektiv.

1.6 Uppsatsens fortsatta disposition

För att stärka läsarvänligheten ges nedan en schematisk bild och en mer utförlig beskrivning av respektive kapitel innehåll.

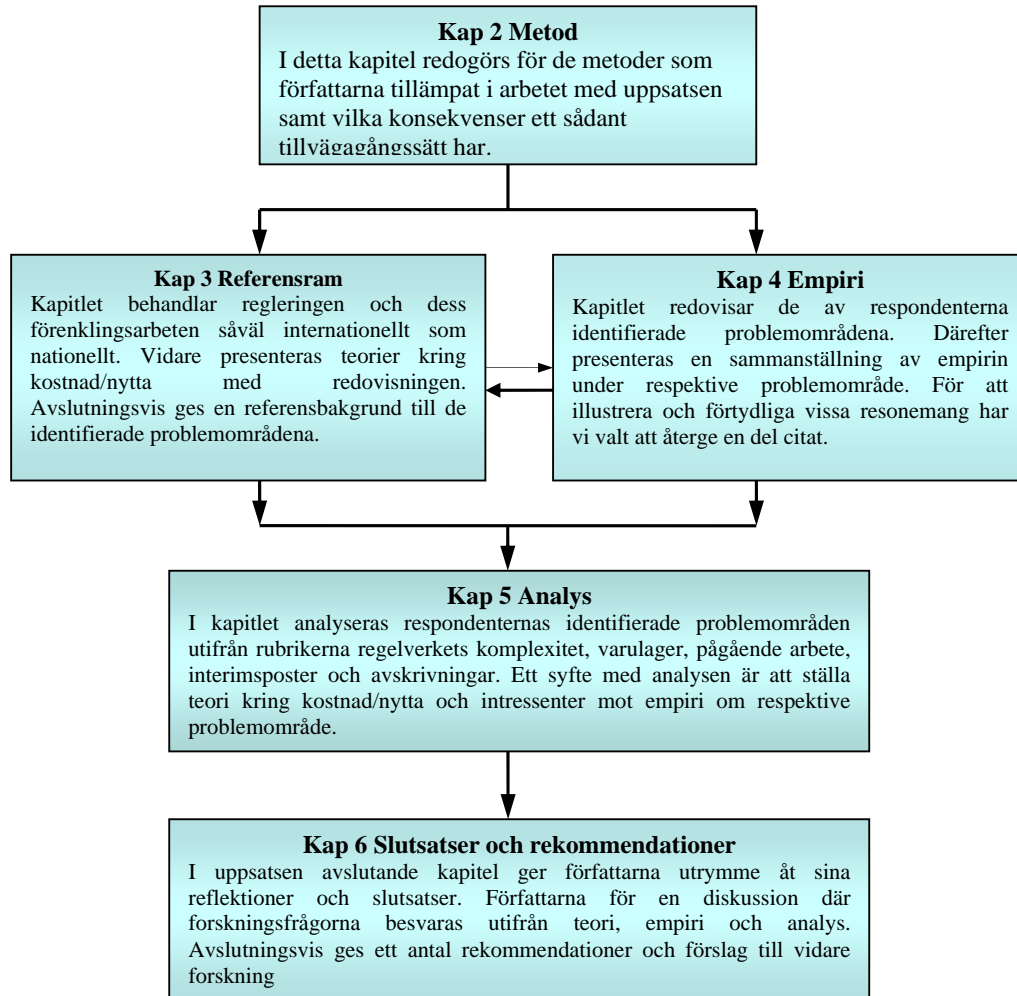

Fig. 1 Palmqvist, Pettersson & Wiman

2 Metod

I metodkapitlet ger författarna en beskrivning av det tillvägagångssätt som använts under arbetet med uppsatsen. I kapitlet avhandlas först en inledning kring valet av angreppssätt för uppsatsen, och fortsätter sedan med val av undersökningsmetod, datainsamlingsmetod, urval, intervjustruktur samt analysmodell. Avslutningsvis förs ett resonemang kring studiens tillförlitlighet och giltighet.

2.1 Inledning

Författarna uppfattar forskningsprocessen som ett dynamiskt arbetssätt. Med detta avses att tidigare versioner ständigt omarbetats vartefter arbetet framskridit. I takt med att författarna blev mer och mer insatta i ämnet samt erhöll feedback av handledare och opponenter, ändrades både infallsvinklar och tidigare textavsnitt. Detta resulterade i att en del teorier tillkommit samt att en del gamla tagits bort. Författarna har genomfört litteraturgranskning vid ett flertal tillfällen under uppsatsens gång. En första litteraturgranskning genomfördes för att ta del av tidigare forskningsmaterial som skrivits inom ämnesområdet. Detta för att erhålla en allmän förståelse inom området, samt för att börja skissera en tänkbar frågeställning för uppsatsen. Vid utformandet av problemet för uppsatsen hade författarna ett upptaktsmöte med handledarna. Litteraturgranskning genomfördes även vid ett senare skede i uppsatsen, för att mer ingående studera de teorier som ansågs relevanta för uppsatsens fortsatta utformning. Dessa teorier har sedermera legat till grund för att besvara vald problemformulering och återges i uppsatsen tredje kapitel.

Problemformuleringen anser författarna och Lundahl och Skärvad (1992), vara ett av de viktigaste momenten i en forskningsprocess. En väl genomarbetad problemformulering leder ofta till en ökad stringens i arbetet. Författarna har i takt med den feedback och ökade insikt som erhållits i ämnet, utformat en alltmer väldefinierad problemformulering. Författarna har genom avgränsningar preciserat de områden som behandlats i uppsatsen, samt vilka områden som utelämnats. Problemformulering samt avgränsningar återfinns i uppsatsen första kapitel.

Syftet med uppsatsen var att identifiera ett antal problemområden inom dagens regelverk för små och medelstora onoterade bolag. Identifierandet skedde utifrån vilka områden responderande revisorer upplevde som särskilt problematiska och/eller resurskrävande. Deras svar har under arbetets gång varit en vägledning för studiens fortsatta utformning. Detta innebär att det empiriska underlaget har styrt inriktningen på uppsatsen, utan att det först är förankrat i en tidigare vedertagen teori. De problemområden som var mest frekventa har författarna sedan valt att fördjupa sig inom. Detta medförde att teorin har formulerats och avgränsats utefter dessa problemområden. Respondenternas syn på förenklingar inom dessa områden har dock ställts mot befintlig teori som är publicerad om framtidens regelverk för K2- bolag. Författarna har valt ett beskrivande angreppssätt av de problemområdena som identifierats av respondenterna. Samma angreppssätt har valts av författarna för att redogöra gällande lagstiftning, reglering, utredningar och förändringsarbeten.

2.2 Undersökningsmetod

Med kvalitativa inriktade forskningsmetoder menas att datainsamlingen för forskningen fokuserar på ”mjuka” data, så som kvalitativa intervjuer och tolkande analyser (Patel och Davidson, 2003). Eftersom författarna ville få en djupare förståelse om vilka problemområden som existerar inom dagens regelverk och varför de upplevs problematiska och/eller resurskrävande, lämpade sig en sådan metod väl. Författarna genomförde därför kvalitativa intervjuer, vars syfte var att erhålla en ökad förståelse samt föra en djupare diskussion med respondenterna. Intervjuerna med respondenterna syftade mer specifikt till att dessa skulle ange de områden inom dagens redovisning, som de ansåg problematiska och/eller resurskrävande. Författarna ville även ha respondenternas förslag till förenklingar inom dagens regelverk för små och medelstora onoterade bolag. Samt få deras syn på utkastet för framtidens regelverk för de onoterade bolag som kommer att klassificeras som K2-bolag.

2.3 Datainsamlingsmetod

Författarna har i arbetet med uppsatsen använt sig av de bägge huvudgrupperna för datainsamling, *sekundärdata* och *primärdata* (Arbnor och Bjerke, 1994). Således har författarna använt både redan insamlad data samt samlat in ny data. Ny data samlades in genom kvalitativa intervjuer med respondenterna.

2.3.1 Litteraturstudie

Uppsatsens sekundärdata består utav litteratur som författarna funnit genom att använda ett antal sökmotorer och databaser via Internet. Framförallt har författarna använt Göteborgs Universitets sökmotor Gunda samt databaserna Business Source Premier, Emerald Insight, Rättsbanken och FAR-komplett. För att säkerställa den vetenskapliga kvalitén på den insamlade informationen via databaserna, har databasen Science Citation index-web of science använts. Vid sökandet efter vetenskapliga artiklar har författarna bland annat använt sökorden; SME (Small and Medium Enteties), Accounting, Accounting valuation, redovisning och beskattning, K2-bolag och K2-reglering.

Författarna har även sökt sekundärdata via Internet i allmänhet. Då har hemsidor såsom exempelvis www.BFN.se, www.FAR.se, www.riksdagen.se och www.skatteverket.se besökts.

Sekundärdata som har använts utöver Internet är tryckta källor i form av facklitteratur, offentliga utredningar, tidningsartiklar, avhandlingar, vetenskapliga artiklar samt lagar och rekommendationer. Vid sökandet av facklitteratur har sökmotor Gunda använts. Publicerade artiklar har hämtats i tidskrifter så som Balans och Nytt från revisorn, vilket har kompletterat den vetenskapliga litteraturen. Författarna har även sökt efter uppsatser via Gunda, som behandlar redovisning i allmänhet samt redovisning för onoterade bolag i synnerhet. Det har även sökts efter uppsatser vid andra universitet. Författarna har tagit del av gällande regelverk för onoterade bolag. De innefattar lagar, förarbeten, SOU och rekommendationer utgivna av IFRS, BFN samt RR.

Författarna har lagt vikt vid att ta del av BFN: s utkast till ett allmänt råd, ”K2 – mindre aktiebolag”. Normgivarnas syn presenteras i referensramen och där återfinns en beskrivning av dagens regelverk samt de utredningar som ligger till grund för framtidens regelverk för K2-bolag. Justitiedepartementets promemoria ”Förenklade redovisningsregler” samt regeringens proposition om ”Förenklade redovisningsregler m.m.” har även studerats för att erhålla en bakgrund till dagens pågående förändringsarbete.

Resultatet av insamlingen av sekundärdata ligger till grund för den teoretiska referensramen som presenteras i kapitel tre.

2.3.2 Intervjuer

Uppsatsens primärdata består av kvalitativa intervjuer med sju revisorer. Författarna har till samtliga respondenter skickat ut en intervjuguide i förväg samt bifogat ett följebrev där syftet med undersökningen förklarats. Intervjuerna har genomförts genom att författarna gjort ett personligt besök på respektive revisionsbyrå. Vid intervjutillfällena har författarna i samtliga varit minst två personer närvarande. Fördelen med att göra besöksintervjuer är att mer komplicerade frågor kan besvaras och utvecklas av respondenterna. Denna fördel blir extra tydlig om respondenterna, som i detta fallet, erhållit frågorna i förväg. Besöksintervjuer är en kontrollerad intervjusituation där intervjuaren kan följa upp frågorna om oklarhet uppstår eller ställa följdfrågor (Eriksson och Wiedersheim-Paul, 2001). Besöksintervjuer genomfördes med sex av sju respondenter. Den revisor som inte kunde medverka genom en besöksintervju, valde att besvara frågorna via mail, och fick likt övriga respondenter samma information. En besöksintervju hade varit att föredra, eftersom författarna då kunnat ta del av kroppsspråket och därmed fått en helhetsbild av respondenten. Nackdelar med att få frågorna besvarade via mail är att det inte finns någon möjlighet att ställa följdfrågor. Dessutom går det inte att förtydliga en fråga som respondenten upplever som oklar. Författarna har dock i ett följebrev bett respondenten att återkomma om något är oklart.

2.4 Urval av respondenter

Arbetet med att välja ut respondenter inleddes med att kartlägga vilka revisionsbyråer som existerar i Göteborgsregionen och arbetar med revision av K2-bolag. Valet av respondenternas geografiska läge motiveras med att författarna ville kunna göra personliga besök vid intervjutillfällena. Därefter delades byråerna in utefter storlek och huruvida de var fristående byråer eller om de ingick i en sammanslutning. Målet med detta tillvägagångssätt var att erhålla en mix av respondenter, av både större och mindre byråer. Givetvis innebar även detta urvalssätt avgränsningsproblem då antalet respondenter som uppfyller kriterierna är många. Dock gjordes slutligen ett val av vilka respondenter som skulle ingå i studien (Backman, 1998).

Grundkravet från författarnas sida var även att respondenterna skulle vara godkända eller auktoriserade revisorer, eftersom de har flerårig erfarenhet inom yrket.

För att minska svarsbortfallet i undersökningen har alla revisorer erbjudits anonymitet. Utifrån dessa premisser har följande kriterier formulerats, dessa ska ses som minimikrav för att komma i fråga för undersökningen:

- Godkänd eller auktoriserad revisor.
- Arbeta på en revisionsbyrå inom Göteborg med omnejd.
- Arbeta i huvudsak med små och medelstora onoterade bolag.

Författarna kontaktade ett antal revisionsbyråer som uppfyllde ovanstående kriterier, för en förfrågan om deltagande i studien. Sammanlagt kontaktades ett 30-tal tänkbara byråer. Av olika anledningar avböjde flertalet att medverka i studien. Intervjuer bokades slutligen med revisorer från följande revisionsbyråer: KPMG, Öhrlings PricewaterhouseCoopers, Gothia Revision AB, KLN Revision AB, BDO Revision Väst och SET Revisionsbyrå. Adrian & Partners AB kunde inte medverka på en intervju, utan valde istället att besvara frågorna i intervjuguiden via mail. Revisorernas namn och behörighet återfinns i bilaga 1.

2.5 Intervjustruktur

Syftet med en kvalitativ intervju är att upptäcka och identifiera egenskaper och karaktären hos något. De präglas så gott som alltid av en låg *standardiseringsgrad*, vilket betyder att frågorna ger utrymme för respondenten att svara med egna ord. *Struktureringsgraden* av den kvalitativa intervjun avgörs om frågorna ställs i en bestämd ordning eller ej. I det fallet där forskaren väljer att ställa frågorna i den ordning som faller sig bäst i det enskilda fallet präglas den av en låg struktureringsgrad (Patel och Davidson, 2003). De intervjuer som författarna har genomfört kännetecknas till större delen av en låg standardiseringsgrad, vilket innebär att frågorna som ställts givit respondenterna utrymme att svara med egna ord och återge egna resonemang. Då problemområdena av oss ansågs som relativt oklara, tyckte författarna det lämpades väl att genomföra intervjuerna med öppna frågor. På så sätt kunde författarna lättare ställa följdfrågor efter varje specifik situation, och erhöll därmed en god diskussion med respondenterna. Dock har ett fåtal frågor har präglats av en något högre standardiseringsgrad och därmed antagit en mer bestämd form. Frågorna som ställdes under intervjuerna har präglats till större delen av en låg struktureringsgrad, vilket innebär att frågorna har ställts i den ordning som har passat bäst i det enskilda fallet.

I det fallet där vår respondent besvarade våra frågor per mail var det inte möjligt att få till en diskussion. Att våra frågor var av öppen karaktär gjorde, att respondenten fick skriva fritt och därigenom få klargöra sin åsikt. Respondenten ombads att återkomma om någon fråga var oklar, så att författarna kunde förtydliga med vad som avsågs med frågan.

2.6 Empiriskt urval

Efter genomförandet av uppsatsens empiriska studie har författarna gjort ett urval av problemområden som senare analyseras i kapitel fem. Urvalet baseras på vilken frekvens respektive problemområde förekom bland respondenternas svar. Kriteriet som ställdes upp var att området i fråga skulle ha identifierats av minst fyra respondenter.

Samtliga av de områden som uppfyllde detta kriterium har analyserats i uppsatsen. Fördelen med ett sådant urval, är att analysen kan fokuseras mot ett mindre antal områden och ytterligare fördjupas inom desamma. På detta sätt ökas också analysens relevans, då de områden som ges utrymme måste nämnas av flera av varandra oberoende personer. Risker med detta tillvägagångssätt är att författarna kategoriserat något eller några svar felaktigt. Urvalet krävde att svaren delades in i olika svarsgrupper. Författarna har för att minimera denna risk genomfört denna kategorisering tillsammans, och när delade meningar uppstått så har dessa diskuterats och utretts.

2.7 Analysmodell

För att sammanställa de viktigaste delarna som framkommit i teori och empiri, har den insamlade informationen bearbetats och strukturerats på ett överskådligt sätt. Detta så att det insamlade intervju materialet kan relateras till den ursprungliga problemformuleringen (Backman, 1998). Författarna gör i kapitel fem en djupare analys där empiri relateras till teori, för att synliggöra likheter och olikheter. Tanken med detta kapitel är att uppsatsens syfte skall kunna tydliggöras och uppfyllas. För att kunna göra detta har författarna först satt sig in i praktikers och teoretikers observerade problemområden, och därefter ställt detta mot förslag till förenklingar för små och medelstora bolag. Analysens struktur grundar sig i dessa problemområden, där varje problemområde avhandlas under respektive rubrik. En jämförelse har senare gjorts utifrån varje problemområde, där praktiker ställts mot teoretiker. Författarna har även valt att delvis lyfta analysen och diskutera ämnet i ett större perspektiv, genom att föra ett kostnad/nytta resonemang kring framställandet av bolagens redovisning.

Analysen följs sedan av uppsatsens avslutande kapitel, slutsatser och förslag till vidare forskning (kapitel sex). Syftet med detta avslutande kapitel är att besvara uppsatsens problemformulering. För att tydliggöra detta har författarna valt att presentera uppsatsens frågeställningar som rubriker i uppsatsens avslutande kapitel. Under varje rubrik kommer författarna att återge vad som har framkommit i uppsatsen samt ge sina egna åsikter och reflektioner kring detsamma. Kapitlet innebär att de slutsatser som kan dras presenteras som svar på uppsatsens frågeställningar, samt att de slutsatser som inte kan dras presenteras som förslag till vidare forskning.

2.8 Källkritik

Författarna har under arbetet med uppsatsen ständigt strävat efter att försöka använda källor av god kvalitet och hög trovärdighet. För att uppnå detta har källornas ursprung, upphovsman samt utgivningsår beaktats. Dessutom har författarna i enlighet med Eriksson och Wiedersheim-Paul (2001) strävat efter att granska samtliga källor som använts kritiskt. Innebörden av detta är att källor som inte ansetts tillförlitliga har rensats bort och de som har ansetts vara av god kvalitet bibehållits. Syftet med detta tillvägagångssätt avseende källkritiken har varit att stärka uppsatsens validitet och reliabilitet (Eriksson och Wiedersheim-Paul, 2001).

Användandet av Internetkällor kan i denna uppsats delas in i två kategorier. Den första kategorin utgörs av artiklar och material som senare använts i uppsatsen teorikapitel (kapitel 3). För att stärka tillförlitligheten på dessa källor har samtliga kontrollerats via databasen Science Citation index-web of science. I och med ett sådant förfarande har artiklarnas vetenskaplighet säkerställts. Den andra kategorin utgörs av Internetkällor av mer allmän karaktär som inte kan tillskrivas samma vetenskaplighet. Informationen från dessa källor har i uppsatsen mer använts för att ge en bakgrund till resonemang samt illustrera vissa områden på ett bättre vis. Som exempel på en sådan källa kan www.BFN.se nämnas.

Avhandlingen skriven av Svensson och som använts i uppsatsen, är skriven vid företagsekonomiska institutionen vid Uppsala universitet. Den bygger således på vetenskapliga och objektiva grunder. Avhandlingen kan därför anses vara av god vetenskaplig kvalitet.

Litteraturen som använts i uppsatsen kan liksom Internetkällorna delas upp i två kategorier. Den första kategorin utgörs av litteratur gällande metod och redovisning. Gällande metoden så är inte detta ett område under någon omfattande utveckling, därför har inte informationens ålder samma betydelse. Redovisningslitteraturen som författarna avser i denna första kategori, har använts i syfte att ge bakgrundsbeskrivningar och i viss mån även historiska perspektiv. Kategori två omfattar övrig redovisningslitteratur som använts. Då detta område är och har varit utsatt för mer omfattande förändringar är litteraturens aktualitet här av större intresse. Konkret har detta inneburit att författarna strävat efter att använda senaste upplagorna av litteraturen i denna kategori.

I den del som SOU (statens offentliga utredningar) har använts i referensramen ville författarna redogöra för de resonemang normgivarna fört i samband med arbetet rörande redovisning och beskattning. Det samma gäller för de propositioner som använts i uppsatsen.

2.8.1 Validitet

För att stärka uppsatsens validitet har intervjuguiden utformats på ett överskådligt och enkelt sätt. Detta för att minimera risken för missförstånd och missuppfattningar hos respondenterna. På så sätt ökar sannolikheten att resultatet stämmer överens med verkligheten, och att detsamma därmed kan anses som trovärdigt (Holme och Solvang, 1997).

Eftersom det nästan uteslutande har genomförts besöksintervjuer så har respondenterna haft möjlighet att ställa frågor vid behov till författarna. I det fall där respondenten besvarade intervjufrågorna via mail uppmanades vederbörande att återkomma om någon fråga var oklar. Författarna är medvetna om att denna intervju kan minska validiteten på det empiriska materialet något, då risken för missuppfattningar generellt kan sägas öka vid denna intervjutyp.

För att underlätta för läsaren har författarna valt att bryta ut sekvenser av svar för att läsaren lättare ska kunna ta del av det mest väsentliga som framkommit under respektive intervju. För att öka jämförelsen mellan revisorernas svar har författarna valt att redogöra för dessa under respektive fråga, där åsikterna i vissa fall tydliggjorts med citat. Vid detta förfarande har författarna konsulterat varandra för att säkerställa att det som valts ut verkligen representerar det som respondenten avsåg. På så sätt minskas risken för att intervjuens särart går förlorad (Patel och Davidsson 2003).

Författarna är medvetna om att respondenternas svar kan påverkas av att samtliga är verksamma inom storstadsregionen. Bolagen som respondenterna reviderar varierar i storlek och typ av verksamhet, jämfört med revisorer som reviderar bolag utanför storstadsregionen. Detta kan innebära att om en liknande undersökning genomförts med respondenter utanför storstadsregionen hade studiens utfall kunnat bli annorlunda. Författarna är även medvetna om att revisorernas kundkrets har stor betydelse för vilka områden som uppfattas som problematiska. Exempelvis uppfattar knappast en revisor med enbart tjänsteföretag som kunder, posten varulager som särskilt problematiskt och/eller resurskrävande. Dock har inte denna faktor kunnat elimineras på ett rimligt sätt.

Uppsatsförfattarna har alltid konsulterat varandra då frågor uppstått angående informationen. Misstag kan även ske då data förs in i uppsatsen. Exempel på detta är när urvalet av de mest frekventa problemområdena i det empiriska materialet gjordes. För att minska denna risk har författarna granskat urvalet och underlaget för detsamma vid två tillfällen. Då skillnader uppstått har författarna konsulterat varandra för att försöka se vari dessa skillnader kan bestå.

2.8.2 Reliabilitet

För att öka reliabiliteten på studien har författarna vid intervjutillfällena minst varit två personer närvarande, en intervjuare och en som har registrerat intervju svaren. Intervjuerna har även spelats in på bandspelare vilket ökar reliabiliteten på intervjuerna. Valet av att samtidigt föra anteckningar då intervjuerna spelades in var för att säkerställa att författarna verkligen fick med hela intervjun, ifall problem skulle uppstå med bandinspelningen. Efter varje intervju har en sammanställning genomförts av författarna, dels av anteckningarna och dels av bandinspelningarna. Dessa sammanställningar har sedan stämts av mot varandra och resulterat i en slutlig sammanställning av intervjun. Senare har även en genomgång av det sammanställda intervjumaterialet genomförts. Vid eventuella avvikelser har författarna återigen konsulterat varandra för att säkerställa att intervjun uppfattats korrekt. Genom detta förfarande minskas intervjuarens subjektiva uppfattning och möjligheterna för att en annan intervjuare skall kunna genomföra samma studie med samma resultat ökar (Eriksson och Wiedersheim-Paul, 2001).

3 Referensram

I detta kapitel avhandlar vi de utgångspunkter som, tillsammans med vår empiri, kommer att ligga till grund för vår analys. Kapitlet inleds med en övergripande presentation av regelverket och de förenklingsarbeten som pågår såväl internationellt som nationellt. Därefter fortsätter kapitlet med teori kring kostnad och nytta med redovisningen samt intressenterna för densamma. Avslutningsvis återges reglering kring de problemområden som revisorerna angett.

3.1 Redovisningens reglering - Internationellt

IFRS regelverket skall, som angavs i kapitel ett, följas och tillämpas av noterade bolag på koncernnivå alltsedan den 1 januari 2005. Detta följer av antagandet av IAS-förordningen som skedde i juli 2002 av Europaparlamentet. Tillämpningen medför en mer omfattande, kostsam och krävande redovisning än tidigare (Edenhammar & Thorell, 2005). Avsikten med införandet var att höja kvalitén på den finansiella rapporteringen för noterade bolag och återge dess finansiella ställning och resultat på ett tillfredställande vis. På så sätt skall användarna av de finansiella rapporterna hos noterade bolag få sina informationsbehov tillgodosedda (IASB: s föreställningsram, punkt 12-13). När det gäller SME-bolagen tillämpar de allra flesta idag regler som arbetats fram av nationella normsättare i det landet där de verkar. De följer således inte IFRS regelverket eller någon annan enhetlig redovisningsstandard, EU-länder emellan (Pacter, 2004).

3.2 Förenklingsarbeten - Internationellt

IASB beslutade 2003 att påbörja utvecklingen av en enhetlig redovisningsstandard för SME-bolag. Denna standard går under benämningen IFRSSE (International Financial Reporting Standard for Smaller Entities). Syftet med en särskild reglering för SME-bolag är att kunna tillmötesgå deras behov av en mindre kostsam redovisning anpassad för deras och dess användares behov. Utvecklandet av en enhetlig standard går också i linje med EU: s vision om en harmoniserad redovisning inom unionsområdet. Dock finns vissa hinder som måste övervinnas innan ett enhetligt regelverk kan implementeras. Som exempel på detta kan nämnas att Europeiska bolag i högre utsträckning än amerikanska präglas av sitt lands specifika reglering. Ett av dessa existerande hinder är sambandet mellan redovisning och beskattning som exempelvis återfinns i Sverige och Spanien. Som en konsekvens av påbörjandet med en utveckling av harmoniserade regler för SME-bolag diskuterades i italiensk litteratur vad som egentligen anses vara det övergripande målet för den finansiella rapporteringen. Detta mål ansågs behöva klargöras innan ett regelverk av typen IFRSSE utvecklas och implementeras. Det svar som gavs var att *en* uppsättning regler, utarbetade utifrån *en* uppsättning principer bör vara utgångspunkten för ett sådant regelverk. Därefter kan vissa modifikationer göras med hänsyn till bransch, land och skattereglering.

Vidare ifrågasätter teoretiker om IASB: s föreställningsram och regelverk för noterade bolag verkligen lever upp till en sådan generallitet, därmed ifrågasätts också dess tillämplighet för SME-bolag. Avslutningsvis konstateras att IFRS-reglerna, för att kunna appliceras på SME-bolag, antingen måste modifieras i sitt syfte eller så bör ett nytt regelverk för SME-bolagen utvecklas (Evans and di Pietro, 2005 och Riistama and Vehmanen, 2004).

3.3 Redovisningens reglering - Nationellt

Utgångspunkten enligt svensk rätt är att en årsredovisning skall upprättas i enlighet med vad som kan anses utgöra *god redovisningssed*, så skriver bland annat Edenhammar och Thorell (2005), de uppger vidare att detta är lagstiftningens rättsliga standard. Denna rättsliga standard anges i lag men en stor del av det materiella innehållet bestäms genom kompletterande normgivning, då lagstiftningen inom redovisningens område är av ramlagskaraktär (Edenhammar & Thorell, 2005). Ett liknande resonemang förs i tidskriften "Nytt från revisorn", där det också anges att den goda redovisningsseden har en mycket stark ställning i Sverige (Nytt från revisorn, 12/2005). Konsekvensen av denna ramlagsreglering är att något svar på konkreta redovisningsfrågor inte står att finna i lagstiftningen utan dessa får sökas i den kompletterande normgivningen. På så sätt ges dessa kompletterande normgivare en relativt stark ställning inom redovisningens område (Edenhammar & Thorell, 2005).

Vad som avses med *god redovisningssed* är att bolaget skall följa lagar, rekommendationer och praxis i upprättandet av sin årsredovisning. Konkret utgörs lagregleringen på redovisningsområdet av 1999 års bokföringslag (BFL) och 1995 års årsredovisningslag (ÅRL). BFL reglerar vilka som är bokföringsskyldiga och är i denna del en exklusiv reglering, vilket innebär att någon kompletterande reglering inte medges. ÅRL omfattar bland annat regler kring bokslutet, värderingsprinciper och vilka ytterligare upplysningar som skall lämnas (Nytt från revisorn, 12/2005 samt Edenhammar & Thorell, 2005). Den kompletterande normgivningen är således av stor vikt och privata organ har en stor del i utvecklingen av god redovisningssed. I Sverige utformas den kompletterande normgivningen främst av Bokföringsnämnden (BFN), Redovisningsrådet (RR) och FAR, som alla tre ger ut eller har gett ut råd och rekommendationer för redovisningens reglering (Nytt från revisorn, 1/2005).

3.4 Förenklingsarbeten - Nationellt

I Sverige pågår, som även nämndes i uppsatsens inledande kapitel, ett antal utredningar och omarbetningar av befintliga regelverk. Författarna har för avsikt att nedan behandla de förenklingsarbeten som pågår och de delar i dessa som är relevanta för uppsatsen.

3.4.1 Utredning, redovisning/beskattning

Utredningen om sambandet mellan redovisningen och beskattningen (Fi 2004:19) initierades av regeringen i oktober 2004. Utredningen beräknas vara klar den 30 juli 2007. Internationellt finns i de flesta fall en frikoppling mellan redovisning och beskattning, medan det i Sverige finns en relativt stark koppling mellan dessa två områden. En av anledningarna till att denna utredning initierades är den internationella utvecklingen som skett inom redovisningsområdet med IAS - förordningen och delvis även SME-projektet. Målet med utredningen är att säkerställa att den ekonomiska dubbelbeskattningen kan bibehållas i Sverige vid ett införande av internationella redovisningsregler. I Sverige tillämpas som sagt principen om ekonomisk dubbelbeskattning, vilket innebär i korthet att vinster i ett aktiebolag skall beskattas två gånger. Först en gång på bolagsnivå och senare även på ägarnivå i samband med utdelning. Hittills har utredningen resulterat i ett delbetänkande i form av SOU 2005:53. Någon direkt lösning på huvudfrågan presenteras dock inte i delbetänkandet, utan i denna del hänvisas till slutpresentationen 30 juli, 2007. Dock ses det redan idag inte som något troligt scenario att någon fullständig frikoppling eller fullständig sammankoppling mellan redovisning och beskattning kommer att ske. Det troliga är snarare att resultatet innebär någon form av mellanting och kompromiss mellan dessa bägge ytterligheter (SOU 2005:53).

3.4.2 Klassificering, K1-K4- bolag

Bakgrunden till de nya gränsvärdena återfinns i regeringens förslag ”Förenklade redovisningsregler m.m.” (prop., 2005/06:116). BFN har utifrån dessa värden klassificerat bolagen, och benämner dem K1-K4- bolag (BFN remiss Dnr28/04). I propositionen står det att alla som är bokföringsskyldiga ska avsluta med årsredovisning eller årsbokslut, vilket inte behöver göras enligt dagens gällande lagar och regler. Lagrådet anser att det krävs större kontroll och insyn i de verksamheter som inte bedrivs med ett personligt ansvar. Detta beror på att dessa verksamheter bedrivs i en sådan juridisk form som anses vara mer riskfull. Enligt dagens regelverk har alla aktiebolag och ekonomiska föreningar årsredovisningsplikt. Detta kommer inte att innebära någon förändring enligt propositionen. Dock kommer bolag med en nettoomsättning som understiger 3 miljoner kronor att få upprätta årsbokslut i förenklad form. Vidare kommer enbart börsnoterade och finansiella bolag att behöva upprätta delårsrapporter (prop., 2005/06:116). De nya gränsvärdena kommer att innebära en minskning av andelen aktiebolag och ekonomiska föreningar som är skyldiga att utse auktoriserad revisor eller godkänd revisor med revisorsexamen (Balans, 4/2006).

Indelningen av bolagen i fyra kategorier som nämndes i kapitel ett, sker utifrån bolagens storlek. Precis som nämndes består K1 av de allra minsta bolagen, och K4 av de noterade bolagen. Syftet är att respektive kategori skall regleras via ett gemensamt regelverk, vilket innebär att bolagen skall följa de regler som gäller för den kategorin. Definieringen av ett K2- bolag tar sin utgångspunkt i följande kriterier (prop., 2005/06:116):

- Medelantalet anställda i bolaget har under vart och ett av de senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 50 personer.

- Bolagets redovisade balansomslutning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 25 miljoner kronor.
- Bolagets redovisade nettoomsättning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 50 miljoner kronor

De bolag som uppfyller maximalt ett av dessa tre kriterier klassificeras som ett K2-bolag. Samt de bolag som uppfyller mer än ett av dessa kriterier klassificeras som ett K3-bolag (BFN remiss Dnr28/04).

3.4.3 BFN: s utkast för allmänt råd för K2- bolag

Parallellt med, och under tiden utredningen mellan redovisning och beskattning pågår, har BFN tagit fram ett utkast till allmänt råd för K2-bolag. Rådet kan delvis ses som en reaktion på den kritik som på senare år vuxit fram gällande redovisningen för onoterade bolag. Kritiken har framförallt varit inriktad på det befintliga regelverkets många valmöjligheter och den oklarhet som detta orsakat kring bolagens redovisning, samt svårigheten att överblicka redovisningens reglering för onoterade bolag. Förslaget innebär att regleringen för onoterade bolag samlas i ett enda råd. Rådet har, förutom samlingen, även som syfte att komplettera de områden som saknar reglering idag samt att förenkla språket och presentera reglerna på ett pedagogiskt sätt. Som exempel på konkreta förenklingar kan nämnas att:

- Schablonmässig värdering tillåts, bland annat vid värdering av varulager i detaljhandelsbolag och vid användandet av inkuranstrappor.
- Dessutom innefattar utkastet ett mer heltäckande intäktskapitel än vad BFN tidigare gett ut.
- Ett kostnadskapitel har införts, som förtydligar till vilken period kostnaderna normalt är hänförliga.
- Enbart kostnadsslagsindelad resultaträkning accepteras.
- Slutligen har även upplysningskraven reducerats och samlats på ett och samma ställe (BFN remiss Dnr28/04).

Utkastet remissbehandlas under första halvan av år 2006 och planeras träda i kraft 1 januari, år 2007. I en konsekvensanalys av BFN konstateras att utkastet sannolikt minskar tidsåtgången för redovisningen i bolagen tack vare samlandet av regleringen i ett råd. Dessutom anförs att den förenkling av reglerna som föreslås i utkastet borde medföra en kostnadsminskning för bolagen. BFN skriver också i analysen att värdet av ett samlat regelverk är så pass stort, så att de inte vill avvakta utredningen mellan redovisning och beskattning innan det allmänna rådet presenteras (BFN: s Konsekvensanalys).

3.5 Kostnad vs nytta med redovisningen

Debatten kring kostnad och nytta med redovisningen har aktualiserats i och med ett alltmer komplicerat regelverk (Balans, 6-7/2004). Produktionen av redovisningsinformation är på intet sätt gratis, utan uppvisar som så många andra områden en kostnad och en intäktssida. Enligt Smith (2000) utgörs intäktssidan av de

förbättrade beslut som kan fattas genom att informationen görs tillgänglig. Kostnadssidan menar han består av de kostnader som uppstår för att producera, kommunicera och använda redovisningsinformationen. Således måste en avvägning göras mellan kostnaden för att ta fram redovisningen och intäkterna som därigenom uppstår. Om inte de senare överstiger de förstnämnda så är det inte ur ett ekonomiskt perspektiv försvarbart att ta fram redovisningen. Vidare anger Smith (2000) att det samtidigt finns en svårighet i att uppskatta värdet på en redovisningsförbättring i kronor och därmed blir avvägningen mellan kostnad och nytta av mera intuitiv karaktär (Smith, 2000). Till detta skall läggas ett ifrågasättande av vilken nytta och vilket behov intressenterna kring noterade bolag egentligen har av delar av den redovisningsinformation som produceras (Collins et al, 2001). Resonemanget om kostnad och nytta kan delas upp i ett antal teman, så som storleken på bolag, nationellt och intressenter.

3.5.1 Storlek på bolag

Resonemang av typen kostnad/nytta utgör ett av huvudargumenten för att en differentierad redovisning skall finnas mellan större och mindre bolag. Med detta avses att kostnaden skulle bli orimlig i förhållande till nyttan om noterade bolag skulle använda sig av IFRS redovisning (Harvey and Walton, 1996 samt Collins et al., 2001). Inom gruppen SME-bolag är storleken varierande och i takt med att bolagen ökar i storlek har samband kunnat påvisas mellan nytta och kostnad för redovisningen. Desto större bolagen blir, ju mindre blir den proportionella kostnaden med redovisningen samt att nyttan av densamma tilltar (Keasey and Short, 1990). I en studie gjord av Collins och Jarvis (2000), framkom det att de bolag som hade över en miljon pund i omsättning, ansåg att nyttan med finansiell rapportering övervägde kostnaden för densamma. Medan mindre bolag ansåg att kostnadsbördan var större än nyttan. Därmed påvisar Collins och Jarvis studie att storleken på bolaget ifråga har betydelse för att avgöra kostnaden och nyttan med redovisningen. Även i Sverige har resonemang av liknande karaktär förts och utgör delvis anledningen till en differentierad redovisning för noterade bolag. Ett konkret exempel på detta är propositionen 2005/06:116 om förenklade redovisningsregler. I propositionens inledning uttalas av justitieminister Tomas Bodström att mer komplicerade redovisningsregler skall vara tillämpliga endast för större bolag (Balans, 4/2006).

3.5.2 Nationellt

Som en följd av en internationalisering av redovisningsregleringen har regelverket för dem som redovisar enligt IFRS-regelverket blivit alltmer komplicerat (Edenhammar & Thorell, 2005). Framför allt har upplysningskraven utökats och utvecklingen har gått mot en värdering av tillgångar till verkligt värde. En nationell utveckling inom redovisningsområdet är BFN: s arbete med förenklingsregler för mindre bolag. Dessa regler bygger i stor utsträckning på anskaffningsvärde, vilket innebär att skillnader uppstår mellan bolag som redovisar enligt internationella och nationella regler. Utredningen mellan redovisning och beskattning är då relevant eftersom det nationellt inom en del länder (däribland Sverige) finns en koppling mellan redovisning och beskattning (Evans and di Pietro, 2005). Vid en fullständig frikoppling dessa båda emellan skulle det krävas två rapporter från bolagen, en skattemässig och en

redovisningsmässig utifrån två regelsystem. En sådan lösning skulle kunna bli kostsam för bolagen då de tvingas behärska två regelsystem och upprätta två rapporter (Blake et al, 1998). Å andra sidan skulle en frikoppling medföra att redovisningen kan utvecklas fritt från skatterätten. Dock anses total frikoppling som orealistisk då det är samma transaktioner som ligger till grund för både redovisning och beskattning (SOU 2005:53).

3.5.3 *Intressenter*

Enligt Smith (2000) är redovisningens huvudsakliga syfte att förmedla information om bolagets ekonomi till olika användare och då främst till användare utanför bolaget. Bland användarna intar ägarna en särställning i och med att dess ersättning inte är kontraktsbunden. De får istället ersättning först efter att övriga intressenter erhållit sin del. Användare som har intresse av ett bolags finansiella rapportering är, långivare leverantörer, kunder, konkurrenter, anställda samt stat och kommun. Intressenterna för bolagets finansiella rapportering varierar beroende på storleken på bolaget (Smith, 2000 samt Edenhammar & Thorell, 2005).

Enligt Haller och Eierle (2004), är den finansiella rapporteringen i onoterade bolag mer begränsad än i noterade bolag. Detta på grund av att användarna ställer högre krav på detaljrikedom och upplysningar i rapporter från noterade bolag. Harvey and Walton (1996), anser att finansiella rapporter från noterade bolag innehåller mer komplexa transaktioner för att bemöta de krav som ställs av investerare och övriga användare av dess finansiella rapportering. En skillnad mellan större och mindre bolag är helt naturlig då redovisningen tydligt påverkas av vem informationen riktar sig till (Edenhammar & Thorell, 2005).

Haller (2003) anger att nyttan inte skulle uppväga kostnaden för SME-bolagen vid en tillämpning av IFRS-regelverket. Anledningen till detta är enligt densamma att dessa bolag inte har samma nytta och behov av jämförelse bolag emellan (Haller, 2003). Därför är det inte befogat att kräva en komplex och detaljerad redovisningsinformation av SME-bolag (Bollen, 1996). Ytterligare en anledning till denna mindre nytta av IFRS-regelverket är SME-bolagens huvudsakliga finansiering. Denna sker vanligen via banker eller andra kreditinstitut, vilket skall jämföras med noterade bolags beroende av kapitalmarknaden (Mandler, 2004). På så sätt skiljer sig kretsen av intressenter som är i behov av redovisningsinformation mellan noterade och onoterade bolag.

Riistama och Vehmanen (2004), anser att användare av mindre bolags finansiella rapporter i första hand är intresserade av bolagets kassaflöde, lönsamhet och betalningsförmåga. Enligt Smith (2000) är det också troligt att informationsbehovet även varierar mellan individer inom en och samma grupp, beroende på dess kunskaper inom redovisning. Paoloni och Demartini (1997) har, baserat på en italiensk undersökning, identifierat två huvudgrupper av användare av den finansiella informationen i mindre bolag. Den första gruppen består av skattemyndighet och bank, som representerar ett allmänt intresse. Den andra gruppen utgörs av bolagsledning.

Ägarna eller investerarna utgör en viktig intressentgrupp eftersom de investerar riskkapitalet i bolaget. De har således ett intresse av riskerna med investeringen samt hur avkastningen för densamma ser ut (Edenhammar & Thorell, 2005). I mindre bolag har ofta ägarna samma intresse som bolagsledningen av redovisningsinformationen. Detta på grund av att bolagsledningen vanligtvis även är ägare i bolaget. Bolagsledningen kan använda redovisningsinformation för att bedöma om verksamheten ger ett rimligt utfall och kan tänkas göra det även i framtiden.

En annan viktig användarkategori av redovisningsinformationen är långivarna, det vill säga banker och andra kreditinstitut. Med långivarnas intresse av redovisningen åsyftas i första hand kreditrisken, då menat den risk att bolaget inte infriar sin betalningsförpliktelse. I Birgitta Svenssons avhandling, *"Redovisningsinformation och kreditgivares bedömning av små och medelstora företag"* (2003), påvisas att omfattningen och kvaliteten på redovisningsinformation från små och medelstora bolag, är tillfredställande ur kreditgivarnas synvinkel. Detta trots att ytterligare information efterfrågas och bolagen inte alltid redovisar och rapporterar enligt gällande redovisningsnormer. Svenssons uppfattning är att de redovisningsförändringar som kreditgivare efterfrågar inte bara är ytterligare information jämfört med idag. Förutom informationsbristen indikerar avhandlingen felaktigheter i de små och medelstora bolagens redovisningsrapporter. Kreditgivare är dock negativt inställda till att betala för kompletterande information. De krav som ställs på små och medelstora bolag anses inte alltför betungande enligt kreditgivarna, då bolagen oftast tagit fram efterfrågad information för interna kontroller. Svenssons uppfattning är att det inte är nödvändigt att inkludera den efterfrågade information i årsredovisningarna eftersom kreditgivarna erhåller denna information genom kontraktuella överenskommelser med bolagen. Svensson anser vidare att det ligger i bolagens intresse att tillgodose kreditgivarnas önskemål. Det är rimligt att genomföra vissa redovisningsförändringar med hänsyn till de kostnader som uppstår vid framställningen av redovisningsrapporter. Det är bättre att kreditgivare inhämtar den information de behöver direkt från kunden, än att rapporteringskraven höjs för samtliga små och medelstora bolag (Svensson, 2003).

Även leverantörer och kunder kan ha ett intresse för ett mindre bolags redovisningsinformation. Om leverantörerna lämnar kredit till sina kunder, har leverantörerna liksom långivarna ett intresse av bolagets förmåga att infria sina betalningsförpliktelser. På motsvarande sätt har kunderna, om de lämnat förskott, ett intresse av redovisningsinformationen för att bedöma om uppdragsgivaren kan infria sina förpliktelser. Bolagets betalningsförmåga kan till viss del bedömas genom att relatera omsättningstillgångarna till de kortfristiga skulderna, och därigenom få ett mått på bolagets kortsiktiga betalningsberedskap (Smith 2000). En problematik vid redovisningen i onoterade bolag är att det vanligen tar mellan 3-6 månader att ta fram ett bokslut. Risken finns därför att informationen är gammal då den presenteras, vilket ofta försvårar just leverantörers och kunders bedömningar. Andra intressent grupper, såsom exempelvis ägare, har ofta enklare att skaffa sig uppdaterad information löpande under året (Edenhammar & Thorell, 2005).

Konkurrenter kan ha intresse av ett bolags redovisningsinformation avseende hur lönsam en viss produktgrupp är, eller lönsamheten av försäljning till utlandet, för att sedan kunna använda detta som underlag för egen prissättning. Stat och kommun har också ett intresse av bolagets redovisningsinformation. Staten i form av

skatteindrivare, intar en särställning gällande den inkomstskatt som bolaget skall betala. Skattemyndigheten har ett starkt intresse av bolagets redovisning för att kunna bedöma om det skattepliktiga resultatet har beräknats i enlighet med god redovisningssed (Smith 2000). Enligt Blake et al (1998) underlättar kopplingen mellan redovisning och beskattning detta arbete för Skattemyndigheten.

3.6 Empiriska problemområden

Vi har utifrån vårt empiriska underlag identifierat de problemområden som revisorerna i första hand ansåg problematiska och/eller resurskrävande inom dagens redovisning. De identifierade områdena är regelverkets komplexitet, varulager, pågående arbeten, interimsposter och avskrivningar. De identifierade problemområdena tjänar som utgångspunkt för vår vidare referensram.

3.6.1 Regelverkets komplexitet

Som tidigare nämnts stadgas i ÅRL att god redovisningssed skall följas i bolagens redovisning och att de skall följa lagar, rekommendationer och praxis. Vidare angavs också att lagarna inom området är av ramlagskaraktär och att det därför krävs kompletterande normgivning inom området. Då dessa kompletterande normgivare är flera till antalet, uppstår en valsituation för bolagen och revisorerna i samband med upprättandet av redovisningen (Nytt från revisorn, 12/2005 samt Edenhammar & Thorell, 2005). Onoterade bolag som inte ingår i en koncern tillämpar ÅRL och BFNAR 2000:2, där det senare medför ett val mellan RR 1-29 respektive BFNAR. Detta val skall ske på rekommendationsnivå, vilket innebär att bolaget vid redovisningen av ett område skall tillämpa endera regelverket i sin helhet, om inte annat anges i det allmänna rådet eller rekommendationen. För att komplicera situationen ytterligare behöver en åtskillnad göras mellan att tillämpa och hämta vägledning från en norm. Exempelvis kan ett bolag som tillämpar BFNAR, hämta vägledning från RR om det saknas normer från BFN inom ett område. Skillnaden kan sägas ligga i att följa varje paragraf respektive att endast följa en bestämmelse i dess väsentliga delar. Konsekvensen av detta blir att ett bolag kan tillämpa ÅRL och BFNAR för redovisningen av ett område men samtidigt hämta vägledning från RR inom samma område (Nytt från revisorn, 1/2005).

Enligt ÅRL 5 kap 2 § måste bolaget ange vilka redovisningsprinciper som valts vid redovisningen av tillgångar, avsättningar och skulder. Då det kan finnas olika alternativ i lag respektive normgivning måste bolaget ange vilket alternativ som valts. Som exempel kan intäktsredovisningen nämnas och dess två metoder, huvudregeln respektive alternativregeln. Det är av vikt att det framgår vilken av dessa bägge principer som ett bolag valt att redovisa intäkterna enligt. Syftet med en sådan redovisning är att läsaren av årsredovisningen skall erhålla en rättvisande bild av bolagets ställning och lagstödet för detta återfinns i ÅRL 2 kap 3 §. I nämnda paragraf stadgas mycket riktigt att de upplysningar som krävs för att den rättvisande bilden skall uppnås också skall lämnas. Det är även av vikt att ett bolag anger om de tillämpat BFNAR men samtidigt hämtat vägledning från RR, eller enbart tillämpat endera av de båda regelverken (Nytt från revisorn, 1/2005).

BFN anser att redovisningsreglerna idag i alltför stor utsträckning tillåter att bolagen väljer mellan olika redovisningsprinciper och att detta leder till svårigheter för dem som skall tillämpa reglerna. Enligt BFN finns det mycket som talar för att problematiken kan lösas endast genom en ny inriktning på arbetet med normgivning för icke noterade bolag (prop., 2005/06:116).

3.6.2 Varulager

Varulager är ett samlingsbegrepp för olika typer av lagertillgångar. Varulager klassificeras som omsättningstillgångar, vilket innebär att lagret förväntas bli omvandlat till likvida medel inom ett år (Smith, 2000). Värderingen av varulager är betydelsefull eftersom posten ofta utgör en betydande del av ett bolags tillgångar i balansräkningen (Nytt från revisorn, 6-7/2005).

Värderingen av lagret sker enligt en huvudregel eller en alternativregel. Huvudregeln innebär att varulagret skall värderas till det lägsta av anskaffningsvärde och nettoförsäljningsvärde (LVP), som återfinns både i 4 kap 9 § ÅRL, 17 kap 3 § IL. Bolag skall därmed beräkna dels vad tillgången har köpts för och hur mycket tillgången kan säljas för. Vid beräkning av anskaffningsvärdet skall bolag inräkna alla utgifter de haft tills dess att tillgången finns på plats i bolaget. Nettoförsäljningsvärdet är ett företagsspecifikt värde som bestäms utifrån bolagets bedömning av hur mycket de kan få ut vid en försäljning. När nettoförsäljningsvärdet är det lägsta värdet är det lika med anskaffningsvärde minskat med inkurans. Inkuransavdraget innebär att varan behöver prisreduceras för att få den såld, vilket kan inträffa om en vara har blivit omodern. Därmed skall denna värdeminskning påverka varulagrets värde i bokslutet (Gröjer, 2002).

Alternativregeln återfinns i 17 kap 4 § IL som innebär att varulagret värderas till anskaffningsvärde minus 3 % inkurans. BFN har kommit med ett uttalande (BFN U 92:1) gällande alternativregeln som Skatteverket har tagit del av för att göra en bedömning om det är skattemässigt riktigt att ta upp varulagrets värde till 97 % av lagertillgångarnas samlade anskaffningsvärde. För att få värdera lagret enligt alternativregeln krävs dock att detta värde överrensstämmer med det värde som ligger till grund för beskattningen. Skatteverket har under år 2005 kommit med ett förtydligande eftersom de bolag som följer de internationella redovisningsnormerna får sänka sitt lagervärde genom att göra en avsättning till lagerreserv. Skatteverkets slutsats är att bolagen som värderar varulagret enligt alternativregeln är att bolagen inte bara får göra ett avdrag i deklarationen, utan detta belopp måste överrensstämma med det belopp som tas upp i räkenskaperna i form av ett avdrag på 3 % (FAR INFO, 6/2005).

Enligt Gröjer (2002) finns viss problematik vid värdering av varulager om det består av partier med olika anskaffningspris. Enligt Smith (2000) kan det uppstå problem på två plan vid värderingen av partier som är inköpta till olika anskaffningspriser, även om dessa varor är märkta. Det första problemet är vid exempelvis lager av vätskor och gaser som gör det tekniskt omöjligt att särskilja partierna åt. Det andra problemet är att bolaget har möjlighet att manipulera resultatet uppåt eller nedåt genom att vid försäljning plocka ut varor med ”lämpligt” anskaffningspris (Smith, 2000). Lagertillgångar skall som huvudregel värderas individuellt, vilket gäller alla

tillgångar. För att bestämma anskaffningsvärdet på en lagertillgång kan ett bolag använda sig av FIFO-metoden eller vägda genomsnittspriser. FIFO-metoden innebär att lagret består av de produkter som tillverkades eller köptes senast. Vid vägda genomsnittspriser utgår bolaget från den period då produkterna tillverkades eller köptes och räknar ut ett medelvärde för den perioden (Nytt från revisorn, 6-7/2005).

Enligt Edenhammar & Thorell (2005) är varulagret den omsättningstillgång som är mest problematisk att värdera på ett tillförlitligt vis. Problematiken som omtalas återfinns framförallt i samband med inkuransbedömningen av varulagret. Enligt samma författare kännetecknas denna bedömning av en stor osäkerhet, eftersom densamma måste ske utifrån tidigare erfarenheter och företagsspecifikt kunnande. I sammanhanget bör poängteras att ett likartat tillvägagångssätt vid beräkandet av anskaffningsvärdet samt väl utvecklade rutiner för inkuransbedömningen medför att en alltför stor godtycklighet minskas. Vid övertalighet är det särskilt svårt att beräkna försäljningspriset eftersom det krävs kraftiga prissänkningar för att överhuvudtaget kunna sälja varorna. Den inkurans som uppstår när värdet på lagret behöver skrivas ned kallas för övertalighetsinkurans. Det är vid detta tillfälle tillåtet att använda sig av schablonmässiga metoder, ofta i form av inkuranstrappor, för att exempelvis skriva ner lagret med hänsyn till hur många års prognostiserad försäljning det motsvarar (Smith, 2000). Regleringen av inkuranstrappa återfinns i BFNAR 2 001:3, och innebär att en viss procentuell nedskrivning skall ske om den utgående balansen uppgår till ett högre belopp än värdet av förbrukningen av en produktgrupp under en viss tidsperiod. Nedskrivningen kan ibland ske i flera olika ”trappsteg”, där varje trappsteg motsvarar olika procentsatser.

I BFN:s utkast till allmänt råd för K2-bolag anges i punkt 2.4 att en schablonmässig värdering tillåts om det är komplicerat att få fram riktiga uppgifter, samt om ett sådant förfarande inte kan motiveras av kostnadsskäl. Dock ställs i det allmänna rådet upp ett antal förutsättningar för en sådan schablonmässig värdering. Den schablonmässiga värderingen skall vara konsekvent, finnas tillförlitligt och relevant underlag och att schablonen skall ge ungefär samma värde som en värdering till årets faktiska kostnader eller utgifter.

3.6.3 Pågående arbete

Med pågående arbeten åsyftas i allmänhet påbörjade, men vid räkenskapsårets utgång, ännu ej avslutade uppdrag som en näringsidkare har åtagit sig att utföra för en annan persons räkning (prop., 1980/81:68). Till pågående arbeten inräknas således inte arbeten som utförs för det egna bolaget. Avser uppdraget en materiell produkt som exempelvis byggnad på fastighet, brukar begreppet pågående arbete normalt undantas i de fall produkten ägs av en annan person än uppdragstagaren (Nytt från revisorn, 8-9/2005).

I BFNAR om intäktsredovisning, regleras redovisningen av pågående tjänsteuppdrag. Däremot saknas normgivning från BFN om entreprenaduppdrag vilket istället behandlas i RR 10, *Entreprenader och liknade uppdrag*. Pågående arbete delas vanligtvis upp i två kategorier, pågående arbete på *löpande räkning* respektive pågående arbete till *fast pris* (Nytt från revisorn, 8-9/2005).

Enligt ÅRL ska pågående arbeten särredovisas under rubriken Varulager. Huvudregeln för att värdera varulager är som angetts ovan, lägsta värdets princip (LVP). Dock finns det undantag från LVP i ÅRL 4 kap 10 §. Enligt denna paragraf får pågående arbete för annans räkning värderas till ett belopp som överstiger anskaffningsvärdet om särskilda skäl föreligger. Det är även viktigt att värderingen överensstämmer med god redovisningssed. Det som avses med denna paragraf är att ÅRL i vissa fall tillåter *successiv vinstavräkning*. I ÅRL betraktas *successiv vinstavräkning* som en fråga om hur pågående arbete, som betraktas som lager i ett entreprenad bolag, skall värderas. För att få använda *successiv vinstavräkning* krävs att bolagen har möjlighet att mäta nedlagda utgifter, fastställa färdigställandegraden samt beräkna inkomsten av uppdraget. Tanken med att använda *successiv vinstavräkning* är inte att det alltid är en vinst som skall redovisas i resultaträkningen utan att ett bolag i sin resultaträkning skall återspegla hur mycket bolaget har upparbetat och presterat under perioden (Nytt från revisorn, 8-9/2005). Det kommer dock att vara svårt att uppskatta storleken på intäkten när uppdraget sträcker sig över flera perioder (Falkman, 2004). Osäkerheten angående färdigställandet minskar ju närmare slutpunkten arbetet kommer, därmed ökar anledningen för att vinstavräkna (Edenhammar & Thorell, 2005).

Enligt BFN och RR kan de skattemässiga reglerna för att redovisa pågående arbete användas i en juridisk enhet. I BFNAR kallas detta alternativregeln. Alternativ regeln kan användas både vid fastprisuppdrag och uppdrag på löpande räkning. Arbeten till fast pris skall på balansdagen värderas till nedlagda utgifter för arbetet. Vid pågående arbete på löpande räkning intäktförs i takt med att fakturering sker, eller när faktura borde ha upprättats. Denna regel gäller pågående arbete på löpande räkning avseende tjänsteuppdrag. Varken RR eller BFN har reglerat när vinstavräkning skall ske vid entreprenad uppdrag i juridisk person som redovisar enligt alternativregeln (BFNAR 2 003:3).

Falkman (2004) tar upp problematiken avseende om erhållen ersättning är att betrakta som förskottsbetalning eller ersättning för utförd prestation. Falkman (2004) anser att det kan uppstå problem vid uppdrag på löpande räkning, i det avseendet att den skatteskyldige inte fakturerar för nedlagd tid trots att arbetet är utfört. Detta medför ofta att en faktureringsbuffert uppstår för bolaget. Denna situation kan uppstå i tjänsteverksamheter där bufferten består av icke fakturerad och deldebiterad nedlagd tid. Falkman (2004) anser således att det är viktigt att bestämma vilken typ av uppdrag det rör sig om och när i tiden en eventuell fakturering skall genomföras. Ett större problem återfinns hos produktionsbaserade bolag i de fall där uppdragen sträcker sig över flera perioder, och som erhåller betalningen först vid uppdragets slutförande. Bolaget kan få problem om intäkten inte kan periodiseras över hela projektets livslängd, vilket innebär att bolaget kan få svårigheter att klara sin resultatmässiga utveckling. Verksamheten kommer under produktionstiden endast bestå av kostnader. Situationen blir allvarlig för bolaget om de dåliga resultaten under projektets livslängd påverkar så att halva aktiekapitalet förbrukas. Om detta faktum uppstår riskerar företaget att tvångslikvideras (Falkman, 2004).

3.6.4 Interimsposter

En grundläggande princip inom redovisning är realisationsprincipen. Den innebär bland annat att ett bolag skall redovisa en inkomst från ett åtagande som en intäkt när bolaget i allt väsentligt utfört den prestation de åtagit sig att utföra. Om åtagandet innebär att bolaget inte skall utföra någon prestation leder realisationsprincipen till att inkomsten skall redovisas som en intäkt när bolaget har rätt till inkomsten (Nytt från revisorn, 1/2005).

För att avgöra om en inkomst skall periodiseras eller inte måste bolaget bedöma om en prestation skall utföras eller inte. Detta kan i en del fall vara problematiskt att avgöra. I ett tvistemål som avgjordes 2004-12-01, lämnade BFN ett yttrande till regeringen avseende periodisering av en inkomst. I sitt yttrande redogjorde Bokföringsnämnden för hur man skall se på situationer då kravet på prestation inte tydligt kan hänföras till faktiskt handlande eller i vart fall mycket begränsade faktiska insatser. BFN delade in dessa situationer i tre kategorier. Den första situationen gäller, *avtal som kräver prestation, men i måttlig omfattning*. I kategorin avses avtal där det är säkert att det kommer krävas en prestation. Insatserna är dock så begränsade att det kan ifrågasättas om inte inkomsten omedelbart skall redovisas som en intäkt. Den andra kategorin är, *avtal som kan komma att kräva prestation*. Kategorin avser de avtal som kan komma kräva prestation. I dessa avtal finns en stor osäkerhet om detta kommer att inträffa och i så fall, i vilken utsträckning. Enligt BFN innebär god redovisningssed för dessa avtal att intäkten normalt redovisas linjärt över avtalsperioden. Detta på grund av att det på förhand är problematiskt att avgöra när en prestation skall utföras. Den sista kategorin utgörs av, *avtal där man från början vet att ingen prestation förväntas*. I kategorin inräknas avtal där ersättning utgår för att berörda bolaget skall avstå från en insats. Detta innebär att bolaget har åtagit sig att bortse från ett visst handlande. Principiellt skiljer sig dessa avtal från de föregående genom att man redan från början kan konstatera att bolaget inte kommer att genomföra sitt handlande (BFNAR 2 003:3).

Ett grundläggande moment i externredovisning är periodisering av löpande inkomster och utgifter, både när det gäller investeringar och löpande verksamhet. Argumentet för periodisering, är enligt Falkman (2004) att intäkter och kostnader i enlighet med matchningsprincipen måste kopplas till varandra för att en verksamhets förmåga att generera överskott skall kunna identifieras. Genom att matcha intäkter och kostnader anser Falkman (2004) att resultaträkningen ger uttryck för verksamhetens möjlighet att generera överskott. Falkman, (2004) samt Edenhammar & Thorell (2005) hävdar att det är vanligt att bolagen är bristfälliga i sina upplysningar kring vilka principer som tillämpas vid intäktsredovisning. Särskilt då dessa regler i vissa delar är långt ifrån enkla och oproblematiska. För området anser de vidare att det är av vikt att bolagen tillämpar samma princip år för år. Då bolaget byter princip är det viktigt att läsaren av årsredovisningen kan sätta sig in i vad detta innebär, uppger Edenhammar & Thorell (2005).

Innebörden av matchningsprincipen är således beroende av när en intäkt erkänns i redovisningen. Kostnader, inklusive garantiutgifter och andra utgifter som uppkommer efter det att en vara levererats, kan i normalfallet beräknas på ett tillförlitligt sätt när de övriga villkoren för intäktsredovisning har uppfyllts. Kan dock inte kostnaderna beräknas på ett tillförlitligt sätt, kan inte någon intäkt redovisas (Nytt

från revisorn, 1/2005). Det är inte bara kostnader som ska matcha intäkter, utan kostnaderna ska även redovisas under rätt period. De kostnader som avser en förskottsbetalning är att betrakta som en förutbetalad kostnad. De uppkommer genom att bolaget före balansdagen erhåller en faktura på, och eventuellt betalar för, tjänster eller andra prestationer som kommer att utföras först efter balansdagen. För bolaget handlar det om att periodisera kostnaderna så att de redovisas under rätt period, och som exempel kan förutbetalda hyror nämnas. Förutbetalda kostnader brukar redovisas som en tillgång endast om det gäller större belopp, och som klart kan hänföras som en kostnad under en kommande period (Thomasson, 2004).

3.6.5 Avskrivningar

Avskrivningar på materiella anläggningstillgångar är ett område där det finns en skillnad mellan redovisning och beskattning. Tillgången skall skrivas av under sin ekonomiska nyttjandeperiod, och skall visa nyttjandegraden av tillgången i termer av dess förbrukning. Avskrivningen utgör en systematisk periodisering av anskaffningsvärdet reducerat med tillgångens eventuella restvärde (Falkman, 2004). Det är alltså inte anskaffningsvärdet som skrivs av om tillgången har ett restvärde. Det är den verkliga kostnaden som ska periodiseras, och denna avgör därmed det avskrivningsbara beloppets storlek. Bolaget ska sträva mot att inte få en reavinst/-förlust vid utrangering (Nytt från revisorn, 12/2004).

Civilrättsligt handlar det om hur anskaffningsvärdet skall beräknas, vilka planmässiga avskrivningar som skall göras samt när de skall göras. Civilrättsligt regleras även när nedskrivningar skall göras och när uppskrivningar får göras. Det är de civilrättsliga reglerna som avgör det högsta värdet som en tillgång kan redovisas till i balansräkningen. En tillgångs lägsta värde tas upp skatterättsligt, och reglerar vilka värdeminskningsskattavgifter som får göras. Syftet med skattereglerarna är att hindra bolag från att göra alltför långtgående nedskrivningar och avskrivningar. Det gap som uppkommer mellan de civilrättsliga – och skatterättsliga reglerna utgör det utrymme inom vilka gränser ett bolag tillåts att skatteplanera (Falkman, 2004).

Det finns även en möjlighet för bolag att göra större avskrivningar än de planmässiga avskrivningarna, men det är inte ett krav. Dessa avskrivningar benämns räkningskapsenlig avskrivning, och innebär att en tillgångs avskrivningstid minskas genom en skattemässig överavskrivning. Den räkningskapsenliga avskrivningen görs i resultaträkningen, och kan genomföras antingen med huvudregeln (30 - regeln) eller alternativregeln (20 - regeln). Det innebär att en tillgångs bokförda värde kommer att reduceras ytterligare jämfört med om enbart planmässig avskrivning hade tillämpats av bolaget. Dock görs den räkningskapsenliga avskrivningen inte på enskilda tillgångar, utan det rör sig om en beräkning för en grupp av tillgångar. Det är tydligt att det civilrättsliga är mer centralt vid planmässig avskrivning eftersom de utgör en del av rörelseresultatet, vilket visar hur den faktiska verksamheten har utfallit. Överavskrivningar däremot redovisas som en bokslutsdisposition i resultaträkningen och en obeskattad reserv i balansräkningen. Dessa avskrivningar ger snarare en bild om vad som är skattemässigt tillåtet när det gäller en justering av det redovisade resultatet (Falkman, 2004).

Om huvudregeln används för att göra de räkenskapsenliga avskrivningarna, så kommer tillgångarna aldrig att skrivas av helt eftersom avskrivningsmetoden är degressiv. Det är därför det finns en alternativregeln som gör att tillgången kan skrivas av helt skattemässigt under en femårsperiod. Vid försäljning av en tillgång kan det uppstå problem om en räkenskapsenlig avskrivningsmetod har använts. Det är inte möjligt att bestämma en enskild tillgångs värde eftersom överavskrivningar inte kan allokteras till en specifik tillgång. Det är både svårt och kostsamt att hålla reda på anskaffningsvärdet och de avskrivningar som gjorts på samtliga inventarier som bolaget brukat. De metoder som används är helt och hållet konstruerade för att beräkna den utgående balansen, samt ställer höga krav på att använda anläggningsregister. Det är avgörande att det framgår vilken avskrivningsmetod som har tillämpats (Falkman, 2004).

I BFN: s utkast till allmänt råd för K2-bolag anges en rad förenklingar inom avskrivningar. Nyttjandeperioden bedöms till 5 år om inte annat kan påvisas (punkt 10.24). Enligt BFN: s remissbrev ska bolagen inte ta hänsyn till något beräknat restvärde. Räkenskapsenliga avskrivningar omfattas inte av detta utkast för K2- bolag.

4 Empiri

I detta kapitel presenterar författarna de problemområden som identifierats under intervjuerna. Dessa problemområden styr uppsatsens teoretiska referensram samt utgör det empiriska underlaget i analysen. Respondenternas svar presenteras med utgångspunkt i respektive problemområde. Den intervjuguide som använts vid intervjuerna återfinns i sin helhet i bilaga 2.

Utifrån de intervjuer som genomförts, har de fem problemområden som var mest frekvent förekommande bland respondenternas svar valts ut. Urvalet har gjorts utifrån ett kriterium, och det är att problemområdet skulle vara omnämnt av fyra eller fler av respondenterna för att tas upp i uppsatsen. Resterande områden som diskuterats vid intervjutillfällena har utelämnats. Statistik över urvalet presenteras i figur 2 samt **bilaga 1**.

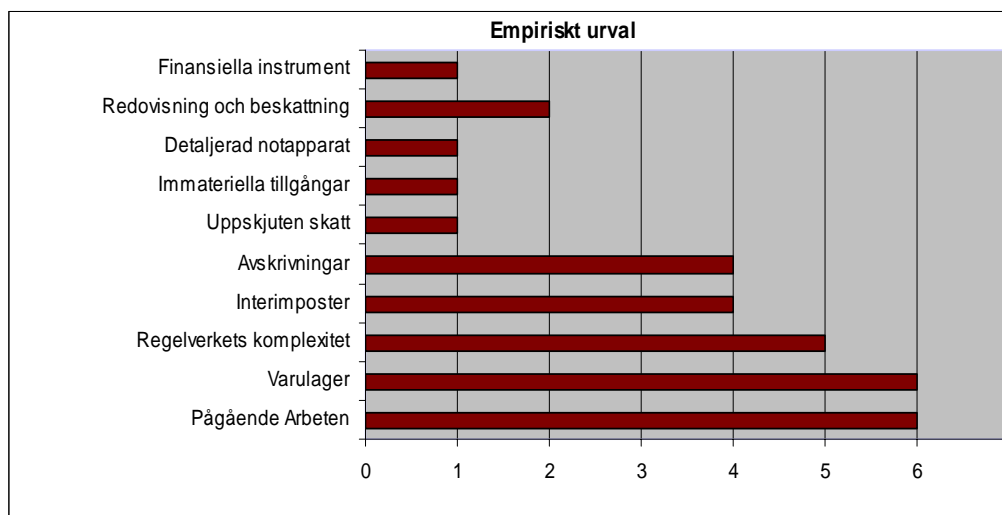

Fig. 2 Empiriskt urval

Till figur 2 kan en kommentar göras, gällande problemområdet redovisning och beskattning. Detta angavs som ett problemområde av två respondenter, men det gjordes i allmänna ordalag och de preciserade inte närmare vad som utgjorde konkreta problem. Däremot utgör problemområdet avskrivningar ett konkret problemområde gällande kopplingen mellan redovisningen och beskattning. Författarna anser att det förra understryker problematiken med det senare, och ökar relevansen i att analysera problematiken gällande avskrivningar.

Nedan presenteras respondenternas svar utifrån respektive problemområde. Nämnas kan också att flertalet av respondenterna är insatta i utkastet till det allmänna rådet om K2- bolag, även detta tas upp under respektive område för läsbarhetens skull. Författarna lämnar inte någon ordagrann redogörelse för hur varje respondent svarat, utan återgivandet sker mer i berättande och sammanfattande form. Dock återfinns en del citat, då författarna funnit dessa väl beskrivande.

4.1 Regelverkets komplexitet

En av respondenterna antar ett historiskt perspektiv på redovisningens utveckling och nämner att för ett antal år sedan utgjordes regleringen för onoterade bolag enbart av ett fåtal rekommendationer från FAR. Respondenten fortsätter med påpekandet att det då också räckte med att hänvisa till god redovisningssed i årsredovisningen. Idag måste en hänvisning till en skriftlig rekommendation även göras. På senare år har regelverket vuxit kraftigt i omfattning och blivit allt svårare att hantera, vilket flertalet av respondenterna ger uttryck för. Ovanstående kan illustreras med följande citat av en respondent;

”Regelverkets omfattning är givetvis ett problem, och det tror jag de flesta inom branschen är överens om.”

Flertalet av respondenterna ger uttryck för att de val som bolagen kan göra mellan BFNAR och RR, i många fall ger upphov till problem. Detta grundar sig inte i första hand i att de faktiskt kan välja, utan snarare att de väljer utan att ange vilket regelverk som väljs. Effekten av detta, är enligt respondenterna, att de intressenter som skall ta del av redovisningsinformationen drabbas i form av sämre kvalitet och tillförlitlighet. Intressenterna som åsyftas är i första hand bank, kreditgivare, anställda, skatteverket och leverantörer. En respondent uttrycker problematiken på följande vis;

”Exempelvis kan under valda redovisningsprinciper i årsredovisningen, i värsta fall, stå att bolaget följer ÅRL, BFNAR, RR samt FAR.”

Samma respondent utvecklar sedan ovanstående citat med att en sådan information inte är relevant för läsaren av årsredovisningen, då det uppstår regelkollisioner. Denna situation anger respondenterna är både problematisk och icke önskvärd. Hur skall exempelvis kreditgivare kunna bedöma den information som bolagen återger via sin årsredovisning om de inte vet vilka normer bolaget valt att följa och enligt vilka värderingsprinciper olika poster värderas? En respondent uppger att upprättandet av redovisningen ofta sker med hjälp av en redovisningskonsult, som ser till att uppgifter lämnas om vilka regler som tillämpats. Detta innebär enligt respondenten, att bolagen inte befattar sig med upprättandet av bokslutet, vilket innebär att de inte vet vilka redovisningsprinciper som har tillämpats.

Respondenterna anser att okunskap hos bolagen är en anledning till den bristfälliga informationen. Som exempel ges det fallet då BFN inte normerat ett område. Måste bolaget då följa RR? Svaret är nej enligt respondenten, det måste de inte, utan det räcker att hämta vägledningen från RR. I denna del uppfattar dock respondenterna bolagens kunskap som bristfällig, vilket i flera fall medför problem för intressenterna. En respondent tar i sammanhanget upp att bolagen vill ha så enkla regler som möjligt, och önskar själv mer distinkta regler. Som exempel nämns BFN:s utkast till allmänt råd för K2-bolag och dess rekommendation gällande användandet av en enbart kostnadslagsindelad resultaträkning. En annan respondent påtalar även att ett tydligare regelverk angående avsättningar bör utformas.

Syftet med K2-regelverket är enligt flera respondenter att eliminera just problematiken med ett alltför komplicerat och valbart regelverk. Elimineringen skall ske genom att normeringen återfinns på ett och samma ställe. Bolagen slipper då

bland annat genomgå dagens valprocess. Intressenterna kan då också på ett enklare vis se att bolaget är ett K2-bolag och således följer K2-regelverket. De kan då via en uppföljning inom samma regelverk enklare skapa sig en bild om hur bolagets verkliga ekonomiska ställning ter sig. I sammanhanget bör dock nämnas att även om en majoritet av respondenterna är positiva till de förenklingar som skett och hela tiden sker, så är inte alla odelat positiva.

Två respondenter upplever att syftet med förenklingarna många gånger går förlorat. De menar att när en förenkling genomförs så blir tio andra områden samtidigt mer invecklade. Som exempel nämner respondenten regleringen kring finansiella instrument, vilken närmast får anses ha försvårat verkligheten. Risken finns också, menar en av dessa kritiker, att regleringen blir alltför rigid och därför riskerar att bli ett slag i luften. Ytterligare en respondent som i grunden är positiv till det förslagna regelverkets samlande funktion, uttrycker sin skepsis på följande vis;

”Grunden i det nya utkastet är inte revolutionerande när det gäller allmänna principer, de klassiska problemen kommer att finnas kvar”

För bolagets intressenter kan förenklingsreglerna för K2-bolag innebära stora förbättringar i form av att de lättare kan ta del av den information som de vill ha, enligt en respondent. Det blir mycket enklare för en leverantör eller en bank att veta att det rör sig om ett K2 bolag och att all denna reglering finns samlad på ett och samma ställe. Respondenten tar i sammanhanget upp en kostnad/nytta aspekt med framtagandet av årsredovisningen. Respondenten menar att det givetvis finns en break-even punkt där det inte är försvarbart att ta fram ytterligare information ur kostnadssynpunkt.

4.2 Varulager

Varulager utgör många gånger en väsentlig balanspost i bolagens räkenskaper och är, delvis beroende på bolagets verksamhet, tillsammans med kundfordringar de viktigaste posterna att säkerställa kvalitén på. Denna bild speglar samtliga av de respondenter författarna intervjuat. Regleringen gällande posten varulager upplevs dock inte av respondenterna som vidare problematisk i sig. Snarare uttrycker några att reglerna inom detta område är tämligen klara och enkla att följa. En respondent påtalade att reglerna gällande LVP skall tillämpas vid värderingen och att valet då står mellan nettoförsäljningsvärdet och anskaffningsvärdet. I denna del uttalar respondenterna inte någon större problematik. Dock uppger en av desamma att det i vissa fall blir problem gällande valet mellan nettoförsäljningsvärdet och anskaffningsvärdet. I vissa fall tar bolagen slentrianmässigt upp varulagret till anskaffningsvärdet minskat med 3 % inkurans, trots att nettoförsäljningsvärdet faktiskt är lägre. Respondenten uttalar i denna del att bolagen faktiskt ignorerar det lägre nettoförsäljningsvärdet vid den årliga värderingen.

En viss problematik upplever respondenterna att bolagen har gällande att bestämma vilka kostnader som skall inkluderas i de försäljningskostnader som ett nettoförsäljningsvärde skall reduceras med. Dock uppfattar inte respondenterna denna avvägning som problematisk, utan det är snarare bolagen som upplever det så. Den egentliga anledningen till att posten varulager utgör ett problemområde inom dagens

redovisning, är den subjektiva bedömning som måste ske när värdet på lagret skall fastställas. En respondent nämner industrisektorn som exempel och beskriver det på följande vis:

”Hur skall en revisor kunna veta vad ett parti stål har för värde? Kan det säljas överhuvudtaget eller är det skrot och skall slängas?”

Respondenten fortsätter med att påpeka att detta är den stora problematiken med posten varulager. Till denna subjektiva bedömning kan läggas att det hos bolagen även kan finnas incitament för att värdera varulagret på endera viset. Dessa incitament är något som respondenten menar måste inkluderas i riskbedömningen som skall genomföras inför revisionen. I denna del poängterar en av respondenterna att bolagen bör ha ett väl fungerande system för att hantera produkterna i lager på ett korrekt och bra vis.

”Problemen med varulagersvärderingen är att det inte finns några absoluta sanningar, och revisorn skall då uttala sig om värderingens riktighet.”

En annan av respondenterna hävdar att just denna avsaknad av någon absolut sanning medför att en del bolag tenderar att inte se lika allvarligt på värderingen av denna post. Effekten är enligt samma respondent att det ofta av denna anledning är svårt att få reda på om bolaget värderat lagret fel. En annan konsekvens som avsaknaden av exakthet för med sig är att posten blir relativt tidskrävande att analysera och värdera. Avgörande för hur mycket tid som kommer att krävas för att värdera denna post är vilken typ av lager det rör sig om.

Problematiken kompliceras ytterligare om varorna funnits i lager en längre tid, enligt flera respondenter. Inom vissa branscher uppkommer då frågan om lagret överhuvudtaget har något värde eller bör kasseras. En respondent nämner konfektionsbranschen som exempel, om ett parti med kläder hängt i lager under några år är det snarare troligt att dessa inte kommer att säljas. Här poängterar respondenterna vikten av väl fungerande lagerredovisningssystem. Via ett sådant kan revisorn delvis eliminera denna problematik genom att påvisa statistik över försäljningen av en specifik vara eller produkt. Om bolaget i fråga inte sålt i stort sett någon av dessa produkter under de senaste åren, är det inte rimligt att de räknar med att kunna sälja alla dessa produkter. Då verkar det, enligt respondenten, mer rimligt att kassera ett sådant lager av produkter. En annan problematik kan illustreras med följande uttalande:

”Ett bra resultat är så mycket bättre och ett dåligt resultat är så mycket sämre”

Innebörden av detta är att vid dåliga resultat så justeras ofta dessa till och många gånger är då det egentliga resultatet bra mycket sämre än det resultat som bolaget visar via sin årsredovisning. Här menar flera av respondenterna att det finns en överhängande risk att bolag som går dåligt övervärderar sina lager av varor eller produkter. Hur respondenterna försöker hantera ett sådant tillvägagångssätt, framkommer under ett par av intervjuerna. En av respondenterna nämner att revisionsbolag ofta specialiserar sig inom de branscher som merparten av ens kunder verkar inom. Som exempel nämns bilhandlare som i deras fall företrädesvis säljer och köper Volvo-bilar. Revisorer inom byrån har i deras fall specialiserat sig på

värdering av produkter av just denna typ. Som avslutning kan nämnas hur respondenterna ser på utvecklingen av ett nytt K2-regelverk i detta hänseende:

”Värderingen av varulager kommer inte att förenklas i och med K2, då man alltid skall ta upp det lägsta av anskaffningsvärde och nettoförsäljningsvärde. Detta är alltid en problematik.”

4.3 Pågående arbete

Inom detta område anser respondenterna att det återfinns en problematik i samband med när redovisning av en intäkt skall ske. Flera uttalar att reglerna lämnar ett relativt stort utrymme för bolag att själva avgöra hur och när de skall redovisa sina intäkter.

Respondenterna påtalar en problematik i denna del, hur länge kan ett bolag avvakta med att fakturera för nedlagt arbete? Troligen, säger de, borde detta innebära att det är den vanliga faktureringsperioden som skall tillämpas. Konsekvensen de påtalar är att bolagen hela tiden har en faktureringsbuffert. En av respondenterna utvecklar denna problematik på ett betydande vis:

”Angående hur länge ett bolag kan avvakta med att fakturera, så bör en utgångspunkt tas i ÅRL som anger att redovisningen skall vara rimligt försiktig. Som exempel kan sägas att det inte är att anse som rimligt försiktigt att inte intäktsredovisa 1 miljon kronor för ett bolag som omsätter 10 miljoner kronor.”

Samma respondent påtalar den författningsproblematik som hon anser finns i detta avseende mellan ÅRL och skattelagstiftningen. Den senare, säger hon, godtar ett användande av alternativregeln emedan ÅRL inte godtar ett sådant tillvägagångssätt. Här uppstår en regelkollision mellan två olika författningar. Den grundläggande juridiska utgångspunkten är att grundlag går över ramlag och att speciallag gäller framför lag av allmän karaktär. Frågan hon ställer är dock hur man skall agera i detta fall. Enligt henne finns inte något klargörande i detta avseende och praxis saknas helt enkelt. En annan respondent påtalar följande effekt av den rådande regleringen:

”I tjänsteföretag uppstår ofta problem vid intäktsredovisningen och inte sällan får den rättvisande bilden stå tillbaka. Här tillåts många gånger skattelagstiftningen styra.”

Framförallt gäller denna problematik tjänsteuppdrag och i denna del uttalar en respondent att det inte är klarlagt vad som egentligen gäller. En annan respondent påtalar att det kan vara så att man inte kan få fram kostnaden, även om man befinner sig mitt i processen, vilket kan innebära att det kanske ändå inte blir rätt redovisat. Detta faktum uttrycks väl av en respondent:

”Det kommer alltid att vara lite fel i denna post.”

4.4 Interimsposter

Flertalet respondenter upplever interimsposterna som problematiska. Ett par av respondenterna tar upp problemet med att nya regler träder i kraft utan att de gamla har upphört. Praxis om hur periodiseringar skall hanteras ändras utan att arbetssättet gör det enligt de nya reglerna.

”Nya regler instiftas för periodiseringar, men bolagen arbetar enligt det gamla regelverket.”

En respondent nämner att det nästan ”går lite mode i” hur interimsposterna skall hanteras från år till år. Respondenten tar upp som exempel att ett bolag sätter in en annons i slutet av december år 2005 som gäller för år 2006. Ena året vill en teoretiker att bolagen skall periodisera enligt matchningsprincipen medan nästa år står samma teoretiker och säger att bolagen inte skall periodisera. Detta på grund av att om avtalet sägs upp i januari så får bolaget ändå inte pengarna tillbaka. Respondenten anser att det i många fall är så att gemene man inte har en chans att hänga med i dessa förändringar, och påtalar att reglerna behöver bli betydligt enklare. En annan respondent nämner att det inte bara är hur bolagen skall periodisera sina utgifter som är problematiskt. Utan även vad som faktiskt skall periodiseras. Det kan vara så att bolaget vill aktivera en utgift som en tillgång fastän de inte har rätt att göra detta. Konsekvensen av ett sådant agerande blir att kostnaderna fördelas via avskrivningar över åren. Felet som görs är att dessa utgifter de facto borde kostnadsföras direkt, då de inte uppfyller kriteriet för en tillgång.

Intäktsredovisningen påtalas av en annan respondent som det mest resurskrävande redovisningsområdet. Respondenten menar att det tar mycket tid att analysera och bedöma bolagets intäkter och att det är viktigt att dessa redovisas på ett bra sätt.

Majoriteten av respondenterna tar upp förskottsbetalningar som ett område där bolagen ofta gör fel. En respondent anser dock att vissa bolag har kommit ganska långt med periodiseringen. Vilket har resulterat i att bolagen delar upp fakturorna på respektive post, som exempel kan försäkringar nämnas, då en del är förskottsbetald.

4.5 Avskrivningar

Flertalet av respondenterna understryker vikten av att det finns en koppling mellan redovisning och beskattning. En respondent påtalar att det är just denna koppling som kvalitetssäkrar bolagens bokföring.

”Kan bolagen göra helt som de vill i årsredovisningen och sedan skicka in något helt annat till skattemyndigheten, då är det för lätt att exempelvis blåsa upp en tillgång.”

Detta skapar ingen rättvisande bild enligt respondenten, och det finns då inget incitament för att bolagen skall göra rätt. Respondenten tycker att regleringen bör bli ännu hårdare. Exempelvis skall bolagen inte få skriva av en fastighet i deklarationen om bolaget inte gör det i bokföringen. Då visar bolaget något i årsredovisningen som de inte beskattas för. Dock är inte alla respondenter eniga om att det måste finnas en koppling mellan redovisning och beskattning. En respondent menar att det ibland vore

enklare att frikoppla beskattningen från redovisningen. Då kan bolagen göra skattebokslut, och respondenten påpekar att det fungerar i flera andra länder. Det skulle innebära att bolagen skulle slippa problemen med överavskrivningar på inventarier. Då kan bolagen göra avskrivningar och nedskrivningar utefter de bedömningar som faktiskt görs. Detta skapar enligt respondenten ett relevant innehåll för läsaren av årsredovisningen. Å andra sidan vem är läsaren i det här fallet? Troligen skattemyndigheten och möjligen även banken om bolaget behöver låna pengar.

Den koppling mellan redovisning och beskattning som skapar mest problem är avskrivningarna, vilket tas upp av flertalet respondenter. Det är enligt respondenterna framförallt problem med restvärdesmetoden. En respondent påtalar att det är på grund utav uppskrivningsreglerna som detta problem uppstår. En annan respondent tar upp det hänsynstagande som skall göras till restvärdet, vilket gör det hela lite mer komplicerat.

”Nu kan inte inventarier tas upp till noll längre, utan här skall revisorn uppskatta ett restvärde, vilket medför en subjektiv bedömning.”

Respondenten menar att den gamla redovisningen var enklare i detta avseende. Numera skall den rättvisande bilden ta över, men konsekvensen kan bli att det blir svårare när fler uppskattningar krävs. I den gamla redovisningen visste de flesta att vissa poster utgjordes av övervärden och revisorn kunde ganska snabbt räkna fram dessa belopp.

Ett flertal av respondenterna upplever problem med den skattemässiga avskrivningen. En respondent påtalar att det är ett stort problemområde för många bolag. Detta bottnar i att bolagen inte har tillräcklig med kompetens, och oftast gör fel trots att de gör detta varje år. En lösning på problemet anser respondenten är att BFN frikopplar den skattemässiga avskrivningen så att bolagen endast skall göra avskrivningar över plan i deklarationen. Dock tror inte respondenten att regeringen kommer att genomföra en sådan frikoppling, då de räkenskapsenliga avskrivningarna är av stor nationalekonomisk betydelse.

En respondent nämner att utkastet till K2- reglerna enbart tar upp avskrivningar, och att inte de räkenskapsenliga avskrivningarna omfattas av det samma. Eftersom bolagen upplever det som problematiskt med räkenskapsenliga avskrivningar, kommer problemen lösas genom denna frikoppling. Respondenten tror att förslaget kommer att bemötas av en viss remisskritik i denna del. Det kommer även att uppstå kritik gällande avskrivningar eftersom huvudregeln i utkastet säger att avskrivningar skall göras på fem år, om inte bolagen kan påvisa att en längre avskrivningstid är mer lämplig. Respondenten nämner även att det i utkastet står att bolagen inte skall använda restvärden i sin redovisning. Tanken är att det skall göras enkelt för bolagen och minimera uppskattningarna. Dock tror respondenten att det kan uppstå en viss skatteproblematik, exempelvis om ett bolag väljer att skriva av en grävmaskin på fem år, medan praxis i branschen är att den skall skrivas av på femton år i deklarationen. Respondenten tror i och för sig inte att de räkenskapsenliga avskrivningarna kommer att försvinna, men hoppas att de endast kommer vara kvar i deklarationen.

5 Analys

I uppsatsens analyskapitel avser författarna diskutera och analysera teori och empiri för att synliggöra och jämföra eventuella likheter och olikheter dem emellan. Kapitlet struktureras utifrån de problemområden som identifierats. Under respektive område redogörs dels för varför området är problematiskt, samt hur utkastet till allmänt råd för K2-bolag hanterar problemområdet. Genom ett sådant tillvägagångssätt uppfylls syftet med uppsatsen.

5.1 Regelverkets komplexitet

Flertalet av respondenterna i uppsatsens studie uppger att regelverket för onoterade bolag vuxit kraftigt på senare år. Omfattningen har gjort detsamma allt svårare att hantera. Uppfattningen speglas även av BFN:s kanslichef Anders Bengtsson, och han poängterar särskilt att regelverket på senare tid ökat i omfattning (Balans, 6-7/2004). Ytterligare indikationer på komplexiteten är de (förenklings) utredningar som pågår såväl nationellt som internationellt, gällande de onoterade bolagen.

- **Internationell utblick**

Inom EU tillämpar de allra flesta SME-bolagen idag de nationella regler som gäller i landet där de verkar. Det innebär att de varken följer IFRS regelverket eller någon annan enhetlig redovisningsstandard (Pacter, 2004). Dock beslutade IASB år 2003, som sagt, att påbörja utvecklingen av en enhetlig redovisningsstandard för SME-bolag, vilken går under benämningen IFRSSE. Initiativet som IASB tog baseras delvis på resonemanget om kostnaden och nyttan med redovisningen. Kostnadsmässigt kan det inte anses vara försvarbart för de onoterade bolagen att redovisa enligt IFRS (Harvey and Walton, 1996 samt Collins et al., 2001). Det är därför inte befogat att kräva en så pass komplex och detaljerad redovisningsinformation av SME-bolagen, som IFRS redovisningen faktiskt innebär (Bollen, 1996). Ett av målen med IFRSSE är att anpassa redovisningen och kostnaderna för att ta fram densamma, efter bolagen och den kostnadsbörda de faktiskt klarar av att bära. Ur nyttsynpunkt kan sägas att den finansiella rapporteringen är mer begränsad i onoterade bolag jämfört med publika bolag. Anledningen till detta är att intressenterna i publika bolag ställer högre krav på detaljrikedomen och upplysningarna i det som rapporterna presenterar (Haller och Eierle, 2004). Haller och Eierle (2004) antyder att nyttan är mindre av redovisningsinformationen i SME-bolag än i noterade dito.

För att nå målsättningen med IFRSSE-regleringen gällande SME-bolagen är det, precis som Evans och di Pietro (2005) anger, relevant att först fastställa det övergripande målet med den finansiella rapporteringen. Evans och di Pietro (2005) ger även sin syn på vad som bör vara utgångspunkten vid utvecklandet av IFRSSE-regelverket. Utgångspunkten bör vara *en uppsättning regler*, med utgångspunkt i *en uppsättning principer*.

- **I Sverige**

Regeringen har initierat en utredning om sambandet mellan redovisningen och beskattningen (Fi 2004:19), som hittills har resulterat i ett delbetänkande i form av SOU 2005:53. Målet med utredningen är att säkerställa att den ekonomiska dubbelbeskattningen kan bibehållas i Sverige vid ett införande av internationella redovisningsregler. BFN har parallellt med denna pågående utredning tagit fram ett utkast till allmänt råd för K2-bolag. Utkastet kan delvis ses som en följd av kritiken mot dagens reglering och dess valmöjligheter (BFN remiss Dnr28/04).

Bilden av ett befintligt regelverk med flera valmöjligheter, återges av flertalet respondenter som deltagit i studien. De redovisningsval som bolagen ställs inför (Nytt från revisorn, 1/2005), kan inte anses underlätta kostnadsmässigt vid framställandet av bolagens finansiella rapporter. Enligt lag måste dock bolagen upplysa om vilka redovisningsprinciper som ligger till grund för bolagets årsredovisning (ÅRL 5 kap 2 §). En av respondenterna tar upp att det under bolagens redovisningsprinciper ibland går att utläsa ”...att bolaget följer ÅRL, BFNAR, RR samt FAR”. Det som respondenten påtalar är att bolagen faktiskt inte vet hur de ska lämna upplysningar om de val som gjorts, på ett korrekt sätt i bokslutet. Konsekvensen blir att bolagen inte uppfyller kravet i ÅRL 5 kap 2 §, och således inte heller den goda redovisningsseden.

Problematiken med att bolagen i många fall inte anger vilket regelverk som tillämpas, är enligt respondenterna tudelad. Dels så består den av att bolagen inte tydligt informerar via sin årsredovisning om vilka regler som valts och använts. Samtidigt uppger respondenten att bolagen ibland faktiskt inte vet skillnaden mellan att hämta vägledning och tillämpa ett regelverk fullt ut. Som exempel på detta nämns de tillfällen då BFN inte normerat ett område, då behöver inte RR tillämpas, utan det räcker med att hämta vägledning. Således är det inte enbart valsituationen som är komplicerad eller problematisk. Flertalet respondenter lägger dock till att det inte handlar om att bolagen vill vilseleda sina intressenter, utan att det snarare är okunskap hos bolagen som är anledningen till den bristfälliga informationen. Upplysningsbristen anser respondenterna drabbar rapporteringens intressenter negativt, och då i första hand kreditgivarna. I förlängningen kan detta leda till att bolagens trovärdighet ifrågasätts, menar de, och då kan tillgången på riskkapital minska för denna typ av bolag. Respondenten påpekar också att bolagen kommer till en punkt där det inte längre är försvarbart att ta fram mer information, eftersom kostnaden kommer att överväga nyttan.

Smith (2000) diskuterar avvägningen mellan kostnaden och nyttan med redovisningen och anger att nyttan framförallt består av de bättre beslut som kan fattas med ytterligare information. De som framförallt kan fatta bättre beslut via ytterligare redovisningsinformation är, enligt samma författare, bolagets externa intressenter. Det finns dock en studie som visar att *storleken* är avgörande på onoterade bolag om nyttan ska kunna överväga kostnaderna med redovisningen (Collins och Jarvis, 2000). I studien framkom det att nyttan tilltog för de bolag som hade en omsättning på över en miljon pund. Vidare anger Smith (2000) och Edenhammar & Thorell (2005) att även intressenterna för bolagens redovisning varierar med storleken på bolaget. För onoterade bolag är det främst ägarna och kreditgivarna som utgör mottagarna av ytterligare redovisningsinformation (Paoloni och Demartini, 1997). Enligt Edenhammar & Thorell (2005) har ofta bolagsledningen och ägarna ett gemensamt intresse av redovisningsinformationen. Detta beror delvis på att ägarna i mindre bolag

ibland även utgör bolagsledningen. Intressentkategorin har då troligen redan tillgång till relevant information.

Den huvudsakliga intressentgruppen som då återstår är givetvis kreditgivarna. Enligt Mandler sker den huvudsakliga finansieringen av de onoterade bolagen via just dessa kreditgivare. Således skiljer sig de onoterade bolagen här ifrån de noterade som ofta finansieras via kapitalmarknaden (Mandler, 2004). Enligt Riistama och Vehmanen (2004) är kreditgivarna i första hand intresserade av bolagets kassaflöde, lönsamhet och betalningsförmåga. För att bedöma dessa tre krävs dock att intressenterna vet vilket regelverk som har tillämpats vid upprättandet av bolagets redovisning. För att den finansiella informationen ska fungera som ett bra beslutsunderlag krävs det att bolaget upplyser om de val som har gjorts på rekommendationsnivå. Trots att den redovisningsinformation som lämnas från små och medelstora bolag har sina brister i detta avseende, är kreditgivarna, enligt en undersökning av Svensson, nöjda med den information som lämnas. I samma rapport anges visserligen att informationen kan bli bättre, men att kreditgivarna inte är intresserade av att betala för en ytterligare information. Snarare anser de att lösningen på denna problematik kan vara att de genom kontraktuella överenskommelser inhämtar sådan ytterligare information direkt av bolagen (Svensson, 2003).

- **Allmänt råd för K2-bolag**

Problematiken med val av regelverk borde rimligen lösas om det antas ett enhetligt regelverk som tillämpas av små och medelstora bolag i Sverige. För bolagen räcker det då med att de lämnar upplysningar om att K2-regelverket har tillämpats (BFN remiss Dnr28/04). En sådan förändring är respondenterna positiva till. Bolagen kommer då, enligt respondenterna, att slippa gå igenom den valprocess som de idag tvingas till enligt det befintliga regelverket. BFN konstaterar att det då är sannolikt att tidsåtgången minskar för bolagen vid framställandet av redovisningen, eftersom regleringen enligt utkastet kommer att återfinnas i ett samlat råd för K2- bolag. BFN tar även upp att föreslagna förenklingar i utkastet, såväl pedagogiska som regelmässiga, borde medföra en kostnadsminskning för bolagen (BFN: s Konsekvensanalys). Om detta kopplas till Collins och Jarvis (2000) studie, skulle det innebära att nyttan tilltog även för bolag som har en omsättning som understiger en miljon pund. Samlingen och förenklingen med K2-regelverket skulle i enlighet med Collins och Jarvis resonemang stärka nyttan med redovisningen, även för bolag med en omsättning under 1 miljon pund (Collins och Jarvis, 2000).

5.2 Varulager

Varulager utgör ofta en betydande del av ett bolags tillgångar, och är en väsentlig post i balansräkningen. Detta innebär att värderingen av posten varulager kommer att vara av särskild betydelse för bolagets intressenter (Nytt från revisorn, 6-7/2005). En liknande bild speglas av respondenterna, som även tillägger att posten varulager tillsammans med kundfordringar är de viktigaste posterna att säkerställa kvalitén på.

Regleringen för varulager anses av respondenterna som tämligen tydlig och enkel att följa. Värderingen av varulagret skall ske utifrån LVP eller anskaffningsvärdet minskat med 3 % inkurans (Gröjer, 2002 och FAR info nr 6, 2005). Problem uppstår dock enligt en respondent när bolaget väljer att slentrianmässigt värdera utifrån

anskaffningsvärdet, trots att nettoförsäljningsvärdet faktiskt är lägre. Respondenten tar upp att bolagen i dessa fall faktiskt ignorerar det lägre nettoförsäljningsvärdet vid den årliga värderingen. Enligt Riistama och Vehmanen (2004), är användarna av mindre bolags finansiella rapporter i första hand intresserade av bolagens kassaflöde, lönsamhet och betalningsförmåga. Enligt Smith (2000) kan bolagets betalningsförmåga bedömas genom att relatera omsättningstillgångarna (däribland varulager) till de kortfristiga skulderna. Användarna är enligt Paoloni och Demartini (1997) i första hand skattemyndigheten, bank samt bolagsledning. Ett varulager som slentrianmässigt tas upp till anskaffningsvärde, missgynnar dessa intressentgrupper. De beslut som en bank tar angående ett bolags betalningsförmåga utifrån anskaffningsvärdet på bolagets varulager, kanske inte alls blivit detsamma om bolaget redovisat lagret till ett betydligt lägre nettoförsäljningsvärde. Enligt respondenterna är också risken överhängande att bolag som går dåligt övervärderar sina varulager.

Teoretiker nämner även en annan problematik när lagret består av varor med olika anskaffningspris, respektive när lagret består av vätskor eller gaser, då är det tekniskt svårt att separera produkterna åt. Teoretikerna anger också att det ibland finns utrymme för bolagen att välja produkter med lämpligt anskaffningspris vid försäljning (Gröjer, 2002 samt Smith, 2000). Dessa teoretiska problem påtalas dock inte av någon av respondenterna, utan enligt dem är den stora problematiken, som sagt, värderingen av varulagret, och den subjektivitet som det innebär.

Respondenterna anser att den stora problematiken avseende varulager är de subjektiva bedömningar som måste genomföras för att värdet på detsamma skall kunna fastställas. Dessa subjektiva bedömningar medför, enligt respondenterna, att tillförlitligheten i värdet på varulagret kan ifrågasättas. En respondent hävdar att en del bolag tenderar att inte se lika allvarligt på värderingen av denna post, eftersom det finns en avsaknad av en absolut sanning bakom det upptagna värdet. Synen medför enligt respondenten även att fel i värderingen blir svårare att upptäcka. Avsaknaden av exakthet vid värderingen av varulagret, för med sig att posten blir relativt resurskrävande att analysera och värdera. Enligt Collins et al (2001) måste dock en avvägning göras mellan kostnaden för att ta fram sanningsenlig redovisning och nyttan med att intressenter kan erhålla tillförlitlig ekonomisk information. Till detta skall läggas Smiths (2000) resonemang om att det många gånger är svårt att uppskatta värdet på en redovisningsförbättring i ekonomiska termer. Nyttan med redovisningen som kommer intressenterna till del består som tidigare nämnts i att detsamma erbjuds ett bättre beslutsunderlag (Smith, 2000). Då varulagret är en av de väsentliga balansposterna avseende bolagets tillgångar är de intressenter som står i centrum, som tidigare nämdes, kreditgivarna.

Edenhammar & Thorell (2005) nämner att bolagets bedömning av inkurans kännetecknas av en hög grad av osäkerhet, eftersom detsamma måste ske utifrån tidigare erfarenheter och företagsspecifikt kunnande. En respondent belyser denna problematik väl genom att fråga sig hur en revisor skall kunna veta värdet på ett parti stål, och om det går att sälja partiet överhuvudtaget. Dock nämner respondenten att det är vanligt att revisionsbolag specialiserar sig inom de områden som merparten av deras kunder verkar inom. Detta innebär att tillförlitligheten kan anses öka eftersom dessa revisorer har större kännedom om produkternas marknadsvärde och således även varulagrets verkliga värde. För att stärka tillförlitligheten ytterligare i det belopp som lagret är upptaget till kan bolaget anlita extern expertis i form av en oberoende

värderingsman. Det skulle innebära en kvalitetshöjning för bolagets redovisning samt att tillförlitligheten av redovisningsinformationen ökade.

Problematiken avseende inkuransbedömningen kompliceras dock ytterligare om varorna dessutom funnits i lager en längre tid, enligt flera respondenter. Inom vissa branscher uppkommer då frågan om lagret överhuvudtaget har något värde eller bör kasseras, som exempel nämns konfektionsbranschen. Smith (2000) anger att det är särskilt svårt att beräkna försäljningspriset vid övertalighet eftersom det då krävs kraftiga prissänkningar för att överhuvudtaget kunna sälja varorna. Edenhammar & Thorell (2005) menar att väl utvecklade rutiner för inkuransbedömning medför en minskning av alltför stor godtycklighet från bolagets sida. Respondenterna instämmer i Edenhammar & Thorell: s resonemang, och poängterar vikten av ett väl fungerande lagerredovisningssystem hos bolagen. Statistik över försäljningen av en specifik vara eller produkt kan inhämtas av revisorn via dessa system, för att påvisa att bolagets uppskattning av försäljningspriset är rimlig eller orimlig. Om bolaget i fråga haft en modest försäljning av dessa produkter under de senaste åren, är sannolikheten stor att bolaget inte heller kan sälja alla dessa produkter under kommande år. Det är i sådana lägen tillåtet att använda sig av schablonmässiga metoder såsom inkuranstrappa, exempelvis för att skriva ner lagret med hänsyn till hur många års prognostiserad försäljning värdet motsvarar (Smith, 2000). Detta kan ske i flera olika procentuella trappsteg tills dess att produkten blir såld eller nedskriven till 0 kronor (Balans, 1/2002). En respondent menar dock att det är mer rimligt att kassera ett lager av övertaliga produkter om bolaget inte har sålt något från denna produktgrupp under de senaste åren.

- **Utkast till allmänt råd för K2-bolag**

En av respondenterna nämnde under intervjun att utkastet till allmänt råd för K2-bolag inte innebär några revolutionerande förändringar, utan att de klassiska problemen kommer att finnas kvar. Ett av dessa klassiska problem som respondenten åsyftade är just posten varulager, och den värderingsproblematik som återfinns där. En annan respondent uppger att valet mellan anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet kommer vålla svårigheter så länge valmöjligheten finns kvar. Utkastet till det allmänna rådet innebär inga förändringar i denna del.

Utkastet till allmänt råd innebär dock ett förtydligande gällande den schablonmässiga värderingen. Det uttrycks att om värdena är svåra att få fram, samt att det av kostnadsskäl inte är försvarbart att ta fram dessa, är det tillåtet att använda sig av schablonmässig värdering. Dock ställs det krav på den konsekvens och relevant underlag vid användandet av schablonmässiga värderingar.

5.3 Pågående arbete

ÅRL föreskriver att de två typerna av pågående arbete, *löpande* respektive *fast* pris, skall särredovisas under rubriken varulager. Precis som för varulager gäller LVP, och är huvudregel vid redovisning av pågående arbete. Dock med undantaget för reglerna avseende successiv vinstavräkning, som medger en värdering överstigande anskaffningsvärdet. Förutom redovisning av pågående arbete enligt huvudregeln, kan alternativregeln användas. Denna innebär att pågående arbete till fast pris redovisas till nedlagda utgifter på balansdagen. Samt att pågående arbete på löpande räkning

intäktsförs i takt med att fakturering sker, eller borde ske. Syftet med avsteget från LVP vid tillämpningen av huvudregeln, är att bolaget via sin resultaträkning, skall redovisa vad som faktiskt upparbetats och presterats under perioden (Nytt från revisorn, 8-9/2005). Enligt Falkman (2004) är intäktsredovisningen av pågående arbete mer komplicerad om ett uppdrag sträcker sig över flera perioder. Detta påtalas av respondenterna, som anser att det är problematiskt i det hänseendet att regelverket lämnar utrymme för bolagen att avgöra hur och när de skall redovisa sina intäkter, avseende pågående arbete.

Falkman (2004) hävdar vidare att bolag kan få problem med att klara sin resultatmässiga utveckling om de inte periodiserar en intäkt som sträcker sig över flera perioder. Resonemanget kan överföras till vad en av respondenterna beskriver. Respondenten menar att det inte är okej att vänta med att intäktsredovisa en miljon kronor i ett bolag som omsätter tio miljoner kronor. Andra respondenter tillägger att bolagen inte skall vänta med att fakturera längre än vad som följer av affärsmässiga skäl. Det som respondenten tar upp är att bolaget inte kan anses vara rimligt försiktiga i sin redovisning om de väljer att inte intäktsredovisa detta belopp då det påverkar bolagets ställning och resultat.

Det kan även uppstå andra problem om bolag inte fakturerar för nedlagd tid trots att arbetet är utfört. Detta är tydligt i bolag som använder fastpris vid pågående arbete, och visar sig genom att en faktureringsbuffert återfinns i bolagets balansräkning. Denna situation kan uppstå i tjänsteverksamheter där bufferten består av icke fakturerad och deldebiterad nedlagd tid (Falkman, 2004). Det är framförallt här som en respondent upplever regelverket som bristfälligt. Periodiseringen av intäkter som skall hänföras till respektive period vid tjänsteuppdrag får ofta, enligt respondenten, stå tillbaka av skattemässiga skäl. Enligt SOU 2005:53 är det inte troligt att utredningen mellan redovisning och beskattning (Fi 2004:19) kommer att leda till någon total frikoppling mellan dessa båda områden. Det troliga är snarare att kopplingen består, i alla fall delvis. Således kommer skatteaspekter fortsätta att påverka bolagens redovisning av pågående arbete.

Falkman (2004) nämner det svåra med att uppskatta storleken på intäkten då uppdraget sträcker sig över flera perioder. En respondent nämner att det inte alltid är möjligt att ta fram kostnaden fastän bolaget befinner sig mitt i processen. Respondenten fortsätter med att påpeka att det troligen alltid kommer att vara lite fel i denna post. Men även om det går att få fram kostnaden är det inte säkert att den intäkt som bolaget tar upp kommer att tillfalla bolaget. Framförallt gäller detta när bolaget ska erhålla betalning i slutet av uppdraget. Det kommer alltid att finnas en osäkerhet om bolaget verkligen får betalt enligt överenskommen ersättning. Risken finns att bolaget tar upp en intäkt som i ett senare skede visar sig inte tillfalla detsamma. Enligt Edenhammar & Thorell (2005) minskar dock denna risk desto närmare färdigställandet av ett pågående arbete bolaget kommer. Vidare menar de att argumenten för att vinstavräkna då också ökar.

Under analysen av varulager nämndes att Riistama och Vehmanen (2004) ansåg att användarna av mindre bolags finansiella rapporter framförallt är intresserade av bolagens kassaflöde, lönsamhet och betalningsförmåga. När bolag har en faktureringsbuffert avseende pågående arbete kommer med all sannolikhet dess kassaflöde, lönsamhet och betalningsförmåga att påverkas negativt. De

intressentgrupper som nämns av Smith (2000) och Edenhammar & Thorell (2005) torde påverkas av att informationen som återges via bolagens finansiella rapporter inte representerar vad som faktiskt upparbetats under perioden. Enligt Smith (2000) utgörs redovisningens nytta av ett förbättrat beslutsunderlag, om underlaget är missvisande borde beslutsunderlaget i själva verket försämrats. I bjärt kontrast till resonemanget står dock uppfattningen hos en av de mindre bolagens viktigaste intressentgrupper, (enligt Paoloni och Demartini, 1997), kreditgivarna. Enligt Svenssons (2003) avhandling är kreditgivarna nöjda med både omfattningen och kvaliteten på de mindre bolagens redovisningsinformation.

- **Utkast till allmänt råd för K2-bolag**

Utkastet till allmänt råd för K2-bolag innefattar ett heltäckande intäktskapitel. Dock innebär inte det allmänna rådet några större förändringar, jämfört med nuvarande regelverk.

5.4 Interimsposter

Interimsposterna upplevs som problematiska då respondenterna anser det vara oklart hur periodiseringen av dessa poster skall hanteras från år till år. Ett antal respondenter anser att problematiken bottnar i att regelverket ständigt ändrar sig, samt att nya regler träder i kraft utan att gamla har upphört. Respondenterna ser problematiken som tudelad, och anser att det förutom hur periodiseringen skall ske även är problematiskt att avgöra vad som skall periodiseras.

Realisationsprincipen har en framträdande roll vid periodiseringen av en inkomst. Intäkten skall redovisas när bolaget i allt väsentligt utfört den prestation de åtagit sig att utföra (Nytt från revisorn, 1/2005). En respondent nämner att intäktsredovisningen är mest resurskrävande vid en revision av ett bolag. Respondenten menar att det dels tar mycket tid i anspråk att analysera och bedöma bolagets intäkter, samt att det är viktigt att detta görs på ett relevant sätt. Då bolagets intäkter påverkar periodens resultat är det mycket väsentligt att dessa redovisas under rätt period.

För att bedöma vad bolaget har åstadkommit under en period, är det en förutsättning att veta storleken på de intäkter som har upparbetats under perioden. Om bolaget har utfört en prestation genom att leverera en vara eller utfört en tjänst, kan det anses att bolaget skall ta upp intäkten även om de inte har fakturerat mottagaren under perioden.

För att avgöra om en inkomst skall periodiseras eller inte måste bolagen avgöra om en prestation skall utföras eller inte. Enligt BFN kan det uppstå tre situationer där bolag skall bedöma om en prestation skall utföras. Detta kan i en del fall vara problematiskt att göra då subjektiva bedömningar behöver genomföras. Det är revisorn som skall avgöra om dessa uppskattningar är korrekta samt att beakta de tre situationerna, för att bedöma om en inkomst skall periodiseras eller ej. I det första alternativet kommer inkomsten att redovisas som en intäkt först när prestationen är väsentligen fullgjord. Det andra fallet medför att intäkten skall redovisas linjärt under avtalsperioden, men om stor osäkerhet råder bör bolaget intäktsredovisa först vid avtalets slut. Den tredje och sista situationen utgörs av avtal där man vet från början att ingen prestation förväntas genomföras (Nytt från revisorn, 1/2005).

En central del inom periodiseringsområdet är matchningsprincipen. Genom att matcha intäkter mot kostnader ger resultaträkningen uttryck för verksamhetens möjlighet att generera överskott. Falkman, (2004) samt Edenhammar & Thorell (2005) anser att det är vanligt att bolagen är bristfälliga i sina upplysningar gällande vilka principer som tillämpas vid intäktsredovisning. Detta tror en respondent grundar sig i att regelverket för intäktsredovisning är problematiskt samt att de inte vet från år till år vilken princip som skall följas enligt praxis. Falkman (2004) påpekar dock vikten av att bolagen tillämpar samma redovisningsprincip varje år. Om bolaget skulle byta redovisningsprincip är det viktigt att läsaren av årsredovisningen får vetskap om detta, och vilken konsekvens det får på redovisningen.

Majoriteten av respondenterna tar upp förskottsbetalningar som ett specifikt område där bolag ofta gör fel. En respondent nämner dock att vissa bolag försöker eliminera dessa fel genom att dela upp fakturorna på respektive post utifrån vilken del som gäller för perioden och vilken del som gäller som förskottsbetalning. Förskottsbetalningarna skall tas upp som en fordran på bolagets tillgångssida eftersom de gäller för kommande perioder. Att förskottsbetalningarna redovisas under rätt period är viktigt för att kunna bedöma vad bolaget verkligen har åstadkommit under den aktuella perioden. Bra rutiner får anses underlätta arbetet med förskottsbetalningarna, vilket innebär en minskning av kostnaderna för att upprätta bolagets redovisning.

Nyttan med att en periodisering redovisas enligt gällande normer kan stärka den rättvisande bilden av ett bolags redovisade resultat. Det är enligt Paoloni och Demartini (1997) främst två huvudgrupper som är användare av den finansiella informationen i mindre bolag, skattemyndigheten och bolagsledningen. Dessa användare anses ha ett stort intresse av att bolaget periodiserar sina intäkter och kostnader rätt. Skattemyndigheten har intresse av hur bolagets inkomst periodiseras eftersom intäktsredovisningen kommer att påverka hur mycket bolaget skall betala i skatt. Om ett bolag inte fakturerar under rätt period, innebär det att de intäkter som upparbetats under perioden inte redovisas i bolagets resultaträkning. Därmed kommer det beskattningsbara resultatet att påverkas och skattekostnaden skjuts upp till det år som bolaget redovisar intäkten. Paoloni och Demartini (1997) anger att även bolagsledningen har ett intresse av vilken finansiell information som presenteras i årsredovisningen. I mindre bolag är det vanligt att bolagsledningen även är ägare av bolaget. Bolagsledningen har stor nytta av redovisningen för att avgöra vad verksamheten har åstadkommit under den senaste perioden. Därmed har bolagsledningen även ett intresse av hur intäkterna periodiseras, eftersom de kan ha incitament till att periodisera utefter vilket resultat som vill uppnås. Detta på grund av att bolagsledningen som ägare, vill att återbäringen på det investerade kapitalet skall bli så hög som möjligt.

- **Utkast till allmänt råd för K2-bolag**

I utkastet till allmänna rådet finns en del förändringar och förtydliganden inom området för interimsposter. En respondent angav problematiken med i vilken period vissa kostnader skall periodiseras och vad som skall periodiseras. Detta behandlas i utkastet till allmänna rådet, där ett kostnadskapitel har införts. I tidigare normgivning saknades ett separat allmänt råd avseende kostnader. Numera finns det alltså ett sådant skrivet där det dessutom förtydligas i vilken period en del kostnader normalt skall redovisas (BFN remiss Dnr28/04).

Intäktsredovisningen påtalas av en respondent som det mest resurskrävande redovisningsområdet. Respondenten menar att det tar mycket tid att analysera och bedöma bolagets intäkter och att det är viktigt att dessa redovisas på ett bra sätt. Majoriteten av respondenterna tar upp förskottsbetalningar som ett område som är problematiskt och där bolagen ofta gör fel. I utkastet för allmänt råd har dock ett heltäckande intäktskapitel införts. Detta på grund av att i nuvarande normgivning från BFN undantas en del typer av intäkter. Dessa täcks nu in i utkastet till allmänt råd för K2-bolag (BFN remiss Dnr28/04).

5.5 Avskrivningar

Avskrivningar enligt plan skall göras med hänsyn till ett eventuellt restvärde (Falkman, 2004). Det innebär att bolaget skall skriva av den verkliga kostnaden för tillgången, och därmed försöka undvika en reavinst/-förlust vid utrangering (Nytt från revisorn, 12/2004). Det är beräkandet av restvärdet som flertalet respondenter upplever som problematiskt. Momentet innefattar subjektiva bedömningar från bolagets sida, och det är inte alltid oproblematiskt för revisorn att uppskatta om värdet är rimligt. Hänsynstagandet till restvärde på en tillgång kan medföra problem för bolagen. Risken är att om de inte tar hänsyn till ett korrekt restvärde kommer avskrivningen att bli för stor per år under nyttjandeperioden. Det kommer att få effekten att det skattepliktiga resultatet blir lägre, vilket i sin tur medför att bolagen kommer att betala för lite skatt dessa år. Vid utrangeringen av tillgången kommer en reavinst att uppstå, och denna vinst kommer bolagen att beskattas för. Bolagens kostnader för att framställa redovisningen kan inte antas minska med gällande regler för avskrivningar. Det är troligtvis resurskrävande för bolagen att beräkna ett korrekt restvärde på tillgången.

Falkman (2004) tar upp att en tillgångs lägsta värde skatterettsligt reglerar vilka värdeminskningssavdrag som får göras. Falkman (2004) menar att det är skattereglererna som hindrar bolagen från att göra alltför radikala nedskrivningar och avskrivningar. Bolagen tillåts att skatteplanera inom det utrymme som uppkommer mellan de civilrättsliga – och skatterettsliga reglerna (Falkman, 2004). Flertalet respondenter tar upp att det är kopplingen mellan redovisning och beskattning som hindrar bolagen från att göra omotiverade avskrivningar. Respondenterna menar att det är skattereglererna som i många fall styr hur bolaget hanterar avskrivningarna på tillgångarna. Utan dessa regler hade troligtvis bolagets önskade resultat fått styra, vilket innebär att vid goda år tas mer kostnader än vad som egentligen är motiverat. Bolagen hade då kunnat göra justeringar utan att det hade blivit skattemässiga konsekvenser.

Bolag som använder sig av räkenskapsenlig avskrivning har möjlighet att skriva av en tillgång på kortare tid, jämfört med om den planenliga avskrivningen enbart hade använts. Överavskrivningarna ger enligt Falkman (2004) ett intryck om vad som är skattemässigt tillåtet när det gäller en justering av det redovisade resultatet. De räkenskapsenliga avskrivningarna upplevs av ett flertal respondenter som ett problem. Det är ett problemområde för många bolag som bottnar i bristande kompetens, och resulterar i att överavskrivningarna inte beräknas på ett korrekt sätt. Det är troligt att bolagen behöver anlita extern expertis för att siffrorna ska stämma, vilket innebär en kostnadsökning. En lösning vore enligt en respondent att BFN frikopplade denna del

från redovisningen, vilket skulle innebära att bolagen endast skall göra avskrivningar över plan i deklarationen. En annan respondent tillägger att det skulle innebära att bolagen skulle slippa problemen med överavskrivningar på inventarier. Respondenten menar att bolagen kan göra avskrivningar och nedskrivningar utefter de bedömningar som faktiskt görs. Detta skapar enligt respondenten ett relevant innehåll för läsaren av årsredovisningen. Läsaren i det här fallet är Skattemyndigheten och banken enligt respondenten. Dock är det inte troligt att banken i första hand är intresserad av de avskrivningar som görs, eftersom de erhåller den information som behövs genom kontraktuella överenskommelser med bolagen (Svensson, 2003). Däremot har ägarna ett intresse av de avskrivningar som görs i bolaget.

Smith (2000) tar upp Skattemyndigheten och ägarna (bolagsledningen) som intressenter av bolagets redovisning. De intar en särställning, och har nytta av att veta hur bolaget har gjort sina avskrivningar. Skattemyndigheten har ett starkt intresse av att bolaget har beräknat avskrivningarna i enlighet med god redovisningssed, eftersom det kommer att påverka den inkomstskatt som bolaget ska betala. Blake et al (1998) menar att kopplingen mellan redovisning och beskattning underlättar arbetet för Skattemyndigheten. Denna koppling innebär en kostnadsminskning för bolagen, eftersom de annars hade tvingats behärska två regelsystem och upprätta två rapporter (Blake et al, 1998). Ägarna som intressent är däremot intresserade av avkastningen på det investerade riskkapitalet i bolaget (Edenhammar & Thorell, 2004). De har ett starkt intresse av att få en så stor avkastning som möjligt, men samtidigt som de har ett intresse att minska skattekostnaden för perioden. Det kommer att finnas incitament för bolaget att öka kostnaderna de år som verksamheten går bra eftersom det skattepliktiga resultatet då kommer att minska.

- **Utkast till allmänt råd för K2-bolag**

Enligt BFN: s remissbrev ska bolagen inte ta hänsyn till något beräknat restvärde. En respondent menar att syftet med detta är att göra det enkelt för bolagen genom att minimera uppskattningarna. Problemet med att beräkna restvärdet kommer att försvinna enligt förslaget i utkastet. Tillförlitligheten i de siffror som presenteras i redovisningen får anses öka för bolagen och dess intressenter. Denna förenkling kommer att innebära resursbesparingar för bolagen. Enligt utkastet ska avskrivningarna enbart göras enligt plan, och huvudregeln är att avskrivning ska göras på fem år. Tidsåtgången för att framställa redovisningen kommer att minska eftersom bolagen kan skriva av alla tillgångar under en femårsperiod. Upplysningarna kring avskrivningarna kommer att minska eftersom alla tillgångar skrivs av enligt samma princip. En respondent tror dock att detta kommer att bemötas med en viss remisskritik. Att de räkenskapsenliga avskrivningar inte omfattas av utkastet till K2-reglerna, innebär också en lösning på problemen med överavskrivningarna. Dock är detta bara en lösning på det redovisningsmässiga planet eftersom överavskrivningar kommer att kunna göras i deklarationen. Frågan är dock om det kommer leda till minskade kostnader för bolagen. En respondent påpekar att det inte är troligt att detta blir realitet eftersom dessa avskrivningar har en stor nationalekonomisk betydelse.

6 Slutsatser och egna reflektioner

Kapitlet syftar till att besvara uppsatsens tre forskningsfrågor samt att återge författarnas åsikter. Utifrån analysen drar författarna ett antal slutsatser. Dessa går inte att generalisera till att gälla andra än medverkande respondenter, men det går att uppfatta ett visst mönster. Avslutningsvis ger författarna ett antal förslag till vidare forskning.

6.1 Problemområden inom dagens redovisning för K2- bolag

Inledningsvis återger författarna sina svar och slutsatser gällande uppsatsens två första frågeställningar. Det vill säga:

- Vilka huvudsakliga problemområden anser revisorerna finns inom dagens redovisning för de onoterade bolag som kommer att klassificeras som K2-bolag?
- Vad är det som medför att dessa områden är just problemområden och/eller resurskrävande områden?

Utifrån vad som har framkommit i uppsatsens analys står det klart att det finns fem huvudsakliga problemområden, enligt de revisorer som medverkat i uppsatsens studie. Dessa är *regelverkets komplexitet, varulager, pågående arbete, interimsposter* samt *avskrivningar*. Nedan följer en utförligare redogörelse för var och en av dessa.

- **Regelverkets komplexitet**

Regelverkets omfattning gör att bolagen uppfattar detsamma som problematiskt. Författarna anser delvis att det är valmöjligheterna inom dagens regelverk för små och medelstora onoterade bolag som medför att regelverket uppfattas komplext. Detta leder i sin tur till att redovisningsinformationen i årsredovisningen, uppfattas som bristfällig av bolagets intressenter.

Författarna finner precis som respondenterna gav uttryck för, att problematiken är tudelad. Den består både av en valproblematik och en upplysningsproblematik. Slutsatsen är således att ovanstående problematik medför att intressenterna missgynnas, i form av att de inte vet vilka redovisnings och värderingsregler som ligger bakom de siffror som presenteras i årsredovisningen. Dessutom, menar författarna, att valmöjligheten skapar en upplysningsproblematik som även den drabbar intressenterna. Författarna anser, precis som respondenterna, att bolagen inte medvetet lämnar en bristfällig information om vilka val som gjorts. Utan orsaken är troligen, precis som respondenterna anger, okunskap. Vissa bolag saknar exempelvis vetskap om skillnaden mellan att hämta vägledning samt att tillämpa ett regelverk fullt ut. Författarnas slutsats är också att kostnaderna inte borde bli orimligt höga om fullständiga upplysningar skulle lämnas, angående bolagens redovisningsval. Nyttan skulle istället öka eftersom bolagets intressenter kan förlita sig på informationen som presenteras. Densamma fungerar då även som ett mer relevant beslutsunderlag för bolagets intressenter.

- **Varulager**

Varulagret är en post som bolagen anser vara svår att värdera korrekt, då värderingen innefattas av subjektiva bedömningsmoment. Författarna anser, precis som respondenterna, att denna problematik medför att bolagen i vissa fall väljer att värdera utifrån ett anskaffningsvärde, trots att nettoförsäljningsvärdet faktiskt är lägre. Subjektiviteten är också en av anledningarna till att bolagens intressenter inte finner bolagens redovisningsinformation som tillförlitlig. Internationella studier visar att bolagets betalningsförmåga är av vikt för bolagets intressenter. Posten varulager utgör en del av ett bolags omsättningstillgångar och ingår i en bedömning av bolagets betalningsförmåga. Författarna anser att en övervärdering av varulagret minskar bolagets möjligheter till att infria sina betalningsförpliktelser. Därmed minskas tillförlitligheten i den redovisningsinformation som lämnas till intressenterna.

I och med att denna post bygger på subjektiva bedömningar är författarnas slutsats att posten blir än mer resurskrävande att värdera. Författarna anser, precis som respondenterna gav uttryck för, att inkuransbedömningen är ett moment som är problematiskt för bolagen. För att underlätta denna bedömning är det av stor vikt att bolagen har väl utvecklade arbetsrutiner. Dock anser författarna att bolagen bör avväga kostnaden mot nyttan med att utveckla sådana arbetsrutiner, som medför en tillförlitligare redovisningsinformation.

Författarnas slutsats är också att bolagen kan ha incitament för att tillämpa alternativregeln. Detta eftersom den i en del fall resulterar i ett högre värde på varulagret, än vad en värdering till nettoförsäljningsvärdet skulle medföra. Författarna ser fördelar med denna metod eftersom den medför att tillgångssidan i balansräkningen kommer att få en jämn utveckling. Dock ställer sig författarna frågande till om denna metod verkligen är den bästa ur ett intresseperspektiv. Författarna anser, precis som respondenterna, att denna metod medför att varulagret i vissa fall är övervärderat. Författarna anser, likt internationella teoretiker, att kostnaden för att ta fram tillförlitlig redovisningsinformation måste ställas mot nyttan av densamma. Författarna finner avslutningsvis att intressenterna har en stor nytta av informationen om hur bolaget har värderat varulagret. Det är därför motiverat med ökade kostnader för att stärka tillförlitligheten i redovisningen som presenteras för bolagets intressenter.

- **Pågående arbete**

Författarna anser att problematiken inom detta område är att avgöra när en intäkt skall redovisas, då dagens regelverk ger bolagen ett visst spelrum i detta avseende. Det finns även en problematik i att uppskatta storleken på intäkten, när ett uppdrag sträcker sig över flera perioder. Författarna bedömer att det finns skattemässiga incitament för bolagen att redovisa intäkten efter önskat resultat. Detta medför att vid dåliga år finns det incitament för bolagen att intäktsföra inkomsten fastän bolaget inte utfört sitt åtagande fullt ut. Författarna inser faran i att redovisa intäkter som riskerar att utebli, dock är det inte rimligt att vänta med att intäktsföra en miljon kronor i ett bolag som omsätter tio miljoner kronor. Effekten av utebliven redovisning är att bolagets lönsamhet påverkas negativt. Dessutom blir den redovisningsinformation som bolagen lämnar bristfällig, vilket i slutändan drabbar bolagets intressenter. Vad som framkommit i analysen är, att bolagen kan få problem att klara sin resultatmässiga utveckling om de inte periodiserar intäkterna.

- **Interimsposter**

Bolagens uppfattning är att regelverket för interimsposter ständigt är under förändring. Att bolagen har denna syn på regleringen, finner författarna som problematiskt oavsett om densamma är sann eller inte. Detta medför att bolagen från år till år inte har klart för sig vilka redovisningsprinciper som skall följas enligt praxis. De som i första hand missgynnas av detta är bolagets intressenter. Författarna finner, liksom respondenterna, att denna problematik är tudelad. Dels hur periodiseringen skall ske, samt vad som skall periodiseras.

Författarna slutsats är att den största problematiken inom området är att bedöma till vilken period som intäkterna är hänförliga. Enligt internationella studier har intressenterna nytta av den finansiella information som presenteras i bolagens redovisning. Därför anser författarna att det är av vikt att bolagen redovisar intäkterna under rätt period, då den påverkar periodens resultat. Författarnas slutsats är även att bolagen bör upplysa om vilka principer som har använts vid bedömningen av upptagna intäkter. Författarna tycker inte att det är kostnadsmissigt betungande för bolagen, då nyttan för dess intressenter ökar genom en upplysning om vilka principer som har använts. Därigenom erhåller intressenterna ett bättre beslutsunderlag samt att dess tilltro till bolagets redovisade resultat ökar.

- **Avskrivningar**

Författarna ser en problematik i hur bolagen ska beräkna ett restvärde för en tillgång som nyttjas i bolaget. Det är de subjektiva bedömningarna bakom restvärdet som medför att bolagen upplever detta som resurskrävande. Författarna ställer sig dock frågande till om ett restvärde på en tillgång är relevant för en läsare av bolagens redovisning. En sådan redovisningsinformation kan inte anses öka nyttan för bolagens intressenter. Författarna håller med respondenterna om att överavskrivningarna är ett problem för bolagen, eftersom detta är resurskrävande för bolagen då flertalet inte klarar av att hantera denna del i redovisningen korrekt. Författarna anser att bolagen i de här fallen borde anlita extern expertis för att avgöra överavskrivningarnas belopp. Författarna ser en förmån med de räkenskapsenliga avskrivningarna genom att bolagen har en möjlighet att påverka resultatet i önskad riktning. Slutsatsen är dock att det är skattereglerna som i många fall styr avskrivningarna. Utan dessa regler hade det funnits incitament för bolagen att öka kostnaderna ytterligare vid goda år.

6.2 Dagens normgivningsförarbeten och dess förslag

Slutligen besvaras uppsatsens tredje och sista forskningsfråga. Det vill säga:

- Omfattar dagens normgivningsförarbete dessa områden, och vilka förslag till förändringar ges i så fall?

- **Regelverkets komplexitet**

Slutsatsen författarna drar är, precis som internationella studier påpekar, att det först är relevant att fastställa det övergripande målet för den finansiella rapporteringen, innan en IFRSSE-reglering implementeras. Problemen med valen av redovisningsprinciper på nationell rekommendationsnivå kommer att elimineras genom att bolagen enbart behöver tillämpa ett regelverk, ett allmänt råd för K2-bolag. Författarna anser även att det generellt sett kommer att innebära kostnadsminskningar

för bolagen att upprätta redovisningen enligt det nya regelverket. Författarna ser även en ökad nytta för bolagen i och med att intressenterna vet att det är ett K2-bolag. Innebörden av ovanstående kan innebära en slags multipeleffekt för bolagen, då nyttan ökar samtidigt som kostnaden minskar.

- **Varulager**

Förenklingen av varulager som problemområde återfinns i form av ett förtydligande gällande schablonmässig värdering. Författarna anser att problemet med varulagret kvarstår, då detta i vissa fall kommer att vara övervärderat. Delvis beroende på de subjektiva bedömningar som fortfarande existerar. Dock innebär förtydligandet en kostnadsminskning, eftersom bolagen av kostnadsskäl kan värdera varulagret schablonmässigt. Författarna anser att de bolag som inte uppnår ett önskvärt resultat kommer att ha incitament till att använda sig av alternativregeln, för att slippa skriva ned varulagret till sitt nettoförsäljningsvärde.

- **Pågående arbete**

Utkastet omfattar ett mer heltäckande intäktskapitel än vad BFN tidigare har givit ut. I övrig omfattas inte pågående arbete av några genomgripande förändringar i utkastet till allmänt råd för K2-bolag. Författarna tolkar SOU 2005:53 som att någon fullständig frikoppling mellan redovisning och beskattning inte är att vänta i Sverige. Således återstår ett problem att behandla inför ett eventuellt införande av IFRSSE-regelverket i Sverige.

- **Interimposter**

Utkastet omfattas av ett mer heltäckande intäktskapitel än vad BFN tidigare har gett ut. I utkastet till allmänna råd har även ett separat kostnadskapitel införts. I övrigt omfattas inte interimposterna av några förändringar i utkastet. Dock gör författarna i denna del samma tolkning av SOU 2005:53.

- **Avskrivningar**

Det som framkommit i analysen påvisar att de två huvudsakliga problemen kommer att lösas om förslagen som finns i utkastet antas. Problemet med att beräkna ett restvärde för en tillgång försvinner helt, vilket författarna anser vara en klar förbättring jämfört med hur bolagen ska hantera denna del idag. Problemet med de räkenskapligen avskrivningarna kommer delvis att försvinna, eftersom utkastet inte behandlar dessa avskrivningar. Författarna tror dock att det fortfarande kommer att vara ett problem för många bolag att hantera överavskrivningarna i deklarationen.

6.3 Förslag till vidare forskning

Eftersom regelverket för onoterade bolag är inne i en förändringsprocess anser författarna det vara av vikt att forskningen följer denna process. Nedan följer ett antal förslag till områden för fortsatta studier:

- Studier som tar sikte mer specifikt på vart och ett av dessa problemområden.
- Ytterligare forskning kring dessa problemområden efter det att det nya regelverket för K2- bolag har antagits.
- Mer specifika studier kring kostnad/nytta med att framställa redovisningen för K2- bolag. Författarna anser att det är ett lämpligt område för fortsatta studier.

Källförteckning

Litteratur

Arbnor, Ingeman och Bjerke, Björn, 1994: *Företagsekonomisk metodlära*. Studentlitteratur: Lund.

Backman, Jarl, 1998: *Rapporter och uppsatser*. Studentlitteratur: Lund.

Edenhammar, Hans och Thorell, Per, 2005: *Företagens redovisning - att förstå årsredovisningar*. 5 uppl. Iustus: Uppsala

Eriksson, Lars Torsten och Wiedersheim-Paul, Finn, 2001: *Att utreda, forska och rapportera*. 7 uppl. Liber: Malmö.

Falkman, Pär, 2004: *Redovisning och skatt*. Liber: Malmö

Gröjer, Jan-Erik, 2002: *Grundläggande redovisningsteori*. 5 uppl. Studentlitteratur: Lund.

Holme, Idar Magne och Solvang, Bernt Krohn, 1997: *Forskningsmetodik - Om kvalitativa och kvantitativa metoder*. 2 uppl. Studentlitteratur: Lund.

Lundahl, Ulf och Skärvad, Per-Hugo, 1992: *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer*. Studentlitteratur: Lund.

Patel, Runa och Davidson, Bo, 2003: *Forskningsmetodikens grunder - Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. 3 uppl. Studentlitteratur: Lund.

Smith, Dag, 2000: *Redovisningens språk*

Svensson, Birgitta, 2003: *Redovisningsinformation och kreditgivares bedömning av små och medelstora företag*. Doctoral thesis, No 103. Uppsala Universitet: Företagsekonomiska institutionen

Thomasson, Jan, 2004: *Extern redovisning & finansiell analys*. 11 uppl. Liber: Malmö

Referens litteratur

Strömquist, Siv, 2003: *Uppsatshandboken: råd och regler för utformningen av examensarbeten och vetenskapliga uppsatser*. 3 uppl. Hallgren & Fallgren: Uppsala.

Artiklar

Bollen, L. 1996: *Financial Reporting Regulation for Small and Medium Sized Private Firms*. PhD Thesis, Maastricht

Blake, J. and Amat, O., and Gowthorpe, C., and Pilkington, C. 1998: *International accounting harmonisation - a comparison of Spain, Sweden and Austria*. European Business Review, Vol.98, Jun

Collis, J. and Jarvis, R. 2000: *How Owner-Managers Use Accounts*. London: ICAEW.

Collis, J., Dugdale, D. and Jarvis, R. 2001: *Deregulation of small company reporting in the UK*, in: McLeay, S. and Riccaboni, A. (eds.) *Contemporary Issues in Accounting Regulation*, Boston/Dordrecht/London: Kluwer

Evans, L., and di Pietra, R. 2005: *Accounting in Europe*

Haller, A. 2003: *'IFRS für alle Unternehmen – ein realisierbares Szenario in der Europäischen Union?'*, Kapitalmarktorientierte Rechnungslegung

Haller, A. and Eierle, B. 2004: *'Accounting Standards for small and medium-sized entities – erste Weichenstellungen durch das IASB'*, Betriebs-Berater, 59 (34) August.

Harvey, D. and Walton, P. 1996: *Differential Reporting – An Analysis*. The Foundation for Manufacturing and Industry.

Keasey, K. and Short, H. 1990: *'The accounting burdens facing small firms: an empirical research note'*, Accounting and Business Research

Mandler, U. 2004: *Der deutsche Mittelstand vor der IAS-Umstellung 2005*. Konzepte und empirische Befunde zur Umsetzung der IAS-Verordnung. Herne/Berlin: Verlag Neue Wirtschafts-Briefe.

Paoloni, M. and Demartini, P. 1997: *'Small company financial reporting: Users and information needs'*, Paper presented at the annual congress of the European Accounting Association, Graz, Austria.

Riistama, V. and Vehmanen, P. 2004: *'Globally applicable conceptual framework for small and medium-sized entities'*. Unpublished paper

Pacter, P. (2004) *'Will the GAAP widen for SMEs?'* Accountancy, January.

Referens artiklar

Balans

4/2006 – "Förenklingar för mindre företag"

6-7/2004 – ”Framtidens redovisningsregler för onoterade bolag”

FAR INFO

6/2005 – ”Förslag om redovisning i mindre aktiebolag”

Nytt från revisorn

12/2005 – ”Var finns den goda redovisningsseden?”

8/9 2005 – ”Redovisning av pågående arbete för annans räkning”

6/7, 2005 – ”Reglerna runt lager och lagervärdering”

1/2005 – ”När ska en inkomst periodiseras?”

12/2004 – ”Olika avskrivningsmetoder”

Lagar och förordningar

Bokföringslag (1999:1078)

Inkomstskattelagen (1999:1229)

Årsredovisningslag (1995:1554)

Redovisningsrådets rekommendationer (RR)

Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR)

Offentliga utredningar

Bokföringsnämndens ALLMÄNNA RÅD (Utkast mars 2006): K2 – MINDRE AKTIEBOLAG

Remiss av förslag till allmänt råd om årsredovisning för mindre aktiebolag (del av K2): Dnr 28/04

BFN: s Konsekvensanalys

Prop., 1980/81:68

Prop., 2005/06:116

Fi 2004:19

SOU 2005:53

Justitiedepartementets promemoria - "Förenklade redovisningsregler"

Internet

Göteborgs universitetsbibliotek

<http://webbgunda.ub.gu.se:8000/cgi-bin/chameleon>

Emerald Insight

<http://www.emeraldinsight.com.ezproxy.ub.gu.se/>

Business Source Premier

<http://web110.epnet.com.ezproxy.ub.gu.se/>

FAR-Komplett

www.farkomplett.se

Science Citation index-web of science

<http://portal.isiknowledge.com.ezproxy.ub.gu.se/>

Bokföringsnämnden

www.BFN.se

FAR

www.FAR.se

Riksdagen

www.riksdagen.se

Skatteverket

www.skatteverket.se

Rättsbanken

www.infotorg.se

Intervjuer

Adrian, Helena, Adrian & Partners AB. Mailintervju, 2006-04-26

Drefeldt, Caisa, KPMG. Besöksintervju, 2006-04-19

Hanner, Jan, Öhrlings PricewaterhouseCoopers. Besöksintervju, 2006-04-26

Jeansson, Stellan, Gothia Revision AB. Besöksintervju, 2006-04-19

Kollberg, Carl-Magnus, KLN Revision AB. Besöksintervju, 2006-04-12

Olsson, Rolf, SET Revision. Besöksintervju, 2006-04-27

Svensson, Joakim, BDO Revision Väst. Besöksintervju, 2006-04-21

Bilaga 1 – Intervjusvar

Responderande företag	Problemområden
Öhrlings PwC	Komplexiteten i regelverket
Jan Hanner	Pågående arbete
Redovisningsspecialist	Varulager
	Interimsposter
	Avskrivningar

Responderande företag	Problemområden
Gothia Revision AB	Interimsposter
Stellan Jeansson	Varulager
Auktoriserad revisor	Avskrivningar
	Komplexiteten i regelverket
	Pågående arbete

Responderande företag	Problemområden
KLN Revision AB	Varulager
Carl-Magnus Kollberg	Interimsposter
Auktoriserad revisor	Finansiella instrument
	Pågående arbete

Responderande företag	Problemområden
KPMG	Komplexiteten i regelverket
Caisa Drefeldt	Avskrivningar
Auktoriserad revisor	Pågående arbeten
	Varulager
	Immateriella tillgångar

Responderande företag	Problemområden
BDO Revision Väst	Komplexiteten i regelverket
Joakim Svensson	Varulager
Auktoriserad revisor	Pågående arbete
	Avskrivningar
	Interimsposter
	Uppskjuten skatt

Responderande företag	Problemområden
Adrian & Partners AB	Detaljrikedomen i notapparaten
Helena Adrian	Redovisning/Beskattning
Auktoriserad revisor	Inga andra större problem

Responderande företag	Problemområden
SET Revision	Pågående arbeten
Rolf Olsson	Varulager
Auktoriserad revisor	Komplexiteten i regelverket
	Redovisning/Beskattning

Bilaga 2 - Intervjuguide

Namn:

Godkänd/auktorerad:

Byrå:

1. Vilka problemområden anser du finns inom dagens redovisning för onoterade K2 bolag?
2. På vilket sätt upplever du dessa områden problematiska?
3. Om ni inte redan nämnt sambandet mellan redovisning och beskattning som ett problemområde ovan, vill vi gärna ta del av er syn på detta. Ser ni detta område och samspelet mellan IL och ÅRL/BFL som mer eller mindre väl fungerande?
4. Anser du att dagens normgivning omfattar dessa problemområden?
5. Hur skulle dessa problemområden kunna elimineras, alternativt minska tidsåtgången för revisionen av densamma?
6. Känner ni till de reformarbeten som genomförs angående regleringen för onoterade K2 bolag idag?
7. Om ni känner till denna, hur anser ni att densamma hanterar dessa problemområden?
8. Skulle reglerarna (exempelvis Bokföringsnämnden) genom ett annat agerande kunna lösa problematiken på ett mer effektivt sätt?